

ΡΑΛΛΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

170 ΧΡΟΝΙΑ

1855-2025

**Ράλλειο Γυμνάσιο
Θηλέων Πειραιά**

Σχολική Χρονιά: 2024-2025

Ονοματοδοσία Αιθουσών Διδασκαλίας

Οι προτάσεις κατατέθηκαν από καθηγητές και μαθήτριες

Ψηφοφορία: 19 Δεκεμβρίου 2024

Contents

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	4
Αθηνά.....	4
Δήμητρα.....	4
Αφροδίτη.....	4
Ρόζα Παρκς.....	5
Σιμόν ντε Μποβουάρ.....	5
Αμαλία Φλέμινγκ.....	6
Jane Morris Goodall.....	7
Άλκη Ζέη.....	7
Πηνελόπη Δέλτα.....	8
Βούλα Πατουλίδου.....	8
Σοφία Μπεκατώρου.....	9
Σοφία Δάρα.....	9
Κατερίνα Στεφανίδη.....	10
Νάντια Κομανέντσι.....	10
Λέλα Καραγιάννη.....	11
Ηρώ Κωνσταντοπούλου.....	12
Ανν Μακκλάρεν.....	12
Σοφία Αντωνιάδη.....	13
Υπατία.....	14
Καλλιρρόη Παρρέν.....	15
Μπέμπε Βίο.....	15
Μελίνα Μερκούρη.....	16
Ειρήνη Παππά.....	17
Μαλάλα Γιουσαφζαΐ.....	17
Σιμόν Βέλ.....	18
Ζάχα Χαντίντ.....	18
Χέντι Λαμάρ.....	19
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	20
ΑΙΘΟΥΣΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	20
Μαρία Κάλλας.....	20
Δόμνα Σαμίου.....	21
Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου.....	22
Νίνα Σιμόν.....	22

ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ	23
Βάσω Κατράκη	23
Φρίντα Κάλο.....	24
Artemisia Gentileschi	24
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	25
Μαρία Σκλοντόβσκα Κιουρί.....	25
Μαρία Γκέππερτ-Μάγιερ.....	26
ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	27
Κική Δημουλά.....	27
Διδώ Σωτηρίου.....	28
ΑΙΘΟΥΣΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ	28
Άννα Φρανκ	28
Πίνα Μπάους	29
ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	30
Γκρέις Μάρεϊ Χόπερ.....	30
Μάργκαρετ Χάμιλτον	30
ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	31
Βαλεντίνα Τερέσκοβα	31

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Αθηνά

Η Αθηνά κατά την Ελληνική μυθολογία ήταν η θεά της σοφίας, της στρατηγικής και του πολέμου.. Η επιστημονική βιβλιογραφία θεωρεί το όνομα προελληνικό. Η Αθηνά ήταν η αγαπημένη κόρη του Δία. Μητέρα της ήταν η Μήτις, πρώτη σύζυγος του Δία. Ο Δίας, φοβούμενος ότι η Μήτις θα γεννούσε ένα γιο ισχυρότερο από τον ίδιο, την κατάπιε. Αργότερα, ο Δίας άρχισε να υποφέρει από πονοκεφάλους και κάλεσε τον Ήφαιστο να τον βοηθήσει. Τότε ο Ήφαιστος με ένα μεγάλο σφυρί χτύπησε το κεφάλι του Δία και πετάχτηκε η Αθηνά άνοπλη, φορώντας περικεφαλαία και κρατώντας μια ασπίδα. Βλέποντας τον Δία, τα πέταξε στα πόδια του, δείγμα αναγνώρισής του ως υπέρτατου θεού. Η Αθηνά, ως θεά (και) του πολέμου, ήταν περιβεβλημένη με Αιγίδα, διαφορετική από αυτήν του Διός. Κατά μία εκδοχή, η Αθηνά κατασκεύασε την αιγίδα της από το δέρμα της Χίμαιρας ή, κατ' άλλη εκδοχή, από το δέρμα του τέρατος Αιγίδος ή Αιγήεντος, το οποίο είχε εξολοθρεύσει τα πάντα στην Λιβύη, την Αίγυπτο, την Φρυγία και την Φοινίκη και το οποίο η Αθηνά εξολόθρευσε. Η Αθηνά και ο Ποσειδώνας διεκδικούσαν την ίδια πόλη. Ανέβηκαν λοιπόν στο βράχο της **Ακρόπολης** και μπροστά στους Αθηναίους αποφάσισαν ότι όποιος προσέφερε το ωραιότερο δώρο θα την αποκτούσε. Ο Ποσειδώνας χτύπησε σε μια πλευρά του λόφου με την τρίαινά του και αμέσως ανάβλυσε ένα πηγάδι. Ο λαός θαύμασε, αλλά το νερό ήταν αλμυρό σαν το νερό της θάλασσας, που κυριεύει ο Ποσειδώνας κι έτσι δεν ήταν πολύ χρήσιμο. Το δώρο της Αθηνάς ήταν ένα δέντρο ελιάς, κάτι που ήταν καλύτερο, μιας και παρείχε στην πόλη τροφή, λάδι και ξυλεία. Έτσι, κέρδισε τη μονομαχία η Αθηνά και ονόμασε την πόλη της Αθήνα.

Δήμητρα

Θεά της Γεωργίας ήταν η Δήμητρα, μια από τις πιο αγαπημένες θεές των αρχαίων Ελλήνων, που συχνά προσφωνούσαν Μητέρα. Ήταν εκείνη που έκανε τα φυτά να ανθίζουν και να καρποφορούν. Εκείνη που προσέφερε στους θνητούς, την τροφή και τον πλούτο, και προπαντός το ευλογημένο στάχυ του σιταριού και του κριθαριού. Εκείνη που έντυνε στα πράσινα τη γη και ψήλωνε τα δέντρα των δασών. Όμως η Δήμητρα εκτός από σεβαστή, υπήρξε και μια πολύ πονεμένη θεά. Έζησε μια φοβερή τραγωδία, χάνοντας την αγαπημένη της μοναχοκόρη, την Περσεφόνη. Μάλιστα ο μύθος της Περσεφόνης, όχι αδικώς, έγινε ένας από τους πιο συγκινητικούς αρχαίους μύθους, θέλοντας να περιγράψουν με αυτόν τον πόνο που γνωρίζει μια μάνα όταν χάνει το παιδί της.

Αφροδίτη

Η θεά της ομορφιάς και του έρωτα. Οι ποιητές την εξύμνησαν ως Αφροδίτη η «Αναδυόμενη», επειδή αναδύθηκε από τη θάλασσα της Κύπρου

λαμπερή, παρθένα και γυμνή. Ήταν σύζυγος του Ηφαίστου και ερωμένη του Άρη. Η Αφροδίτη γέννησε από τον Άρη τον Δείμο, το Φόβο και την Αρμονία. Από το θεό Διόνυσο γέννησε τον Πρίαπο (*Λαμψακηνοὶ δὲ ἐς πλέον ἢ θεοὺς τοὺς ἄλλους νομίζουσι, Διονύσου τε αὐτὸν παῖδα εἶναι καὶ Αφροδίτης λέγοντες*) και από τον Ερμή τον Ερμαφρόδιτο. Ο Πρίαπος ήταν θεός της γονιμότητας και προστάτης των κήπων και της αμπελουργίας. Τιμούνταν ιδιαίτερα στη Λάμψακο ως προστάτης των αιγών και των μελισσών (**Βοιωτικά 31.2**). Σύμφωνα με τον Όμηρο (**Ιλιάδα Ε 370-371**), ήταν κόρη του Δία και της Ωκεανίδας Διώνης (*ἢ δ' ἐν γούνασι πῖπτε Διώνης δὲ Ἄφροδίτη/μητρὸς ἔῃς· ἢ δ' ἀγκὰς ἐλάζετο θυγατέρα ἦν,*).

Σε πολλές αναπαραστάσεις και αγάλματα η Αφροδίτη παρουσιάζεται άλλοτε αυστηρή και σοβαρή και άλλοτε αισθησιακή. Η Ουρανία Αφροδίτη είναι ντυμένη με μακρύ χιτώνα, ενώ τα μαλλιά της είναι δεμένα σφιχτά με ένα διάδημα. Το δεξί χέρι της κρατάει ένα λουλούδι και με το αριστερό σηκώνει μερικές πτυχές του φορέματός της. Ως θεά του γάμου και της γονιμότητας αναπαριστάται ντυμένη με χιτώνα που αφήνει ξεσκεπαστο τον αριστερό μαστό και ώμο της. Στο δεξί χέρι της κρατάει τον μανδύα και στο αριστερό ένα μήλο.

Ρόζα Παρκς

Rosa Louise McCauley Parks)

Η γυναίκα που ξεκίνησε το κίνημα απελευθέρωσης των Μαύρων

Ήταν μία μαύρη μοδίστρα που έμελλε να μείνει στην ιστορία όταν, στις 1 Δεκεμβρίου 1955, στο Μοντγκόμερ της Αλαμπάμα, αρνήθηκε να δώσει τη θέση της στο λεωφορείο σε έναν λευκό, αντιστεκόμενη στην τότε πολιτική φυλετικού διαχωρισμού των ΗΠΑ που απαιτούσε από τους έγχρωμους πολίτες να κάθονται στο πίσω μέρος του λεωφορείου και να παραχωρούν τη θέση τους στους λευκούς. Η πράξη αυτή πολιτικής ανυπακοής γέννησε ένα κίνημα κατά του φυλετικού διαχωρισμού στην πόλη αυτή, που άμεσα εκφράστηκε με μποϊκοτάζ των λεωφορείων από τους έγχρωμους επί 381 ημέρες, και βοήθησε έναν από τους διοργανωτές του κινήματος αυτού, ονόματι Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, να ξεκινήσει μια διαδρομή που θα οδηγούσε στην ανάδειξή του σε κεντρική πολιτική φιγούρα στην Αμερική. Για τους λόγους αυτούς, η Ρόζα Παρκς σήμερα αναφέρεται ως «Μητέρα του σύγχρονου κινήματος πολιτικών δικαιωμάτων».

Το 1996 της απονεμήθηκε το Προεδρικό Μετάλλιο της Ελευθερίας. Το 1999 τιμήθηκε με το Χρυσό Μετάλλιο του Κογκρέσου για τον αγώνα της κατά του ρατσισμού. Είναι η πρώτη γυναίκα της οποίας η σορός εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα στη Ροτόντα του Καπιτωλίου.

Σιμόν ντε Μποβουάρ

Γαλλίδα συγγραφέας και φεμινίστρια

Η Σιμόν ντε Μποβουάρ ήταν γαλλίδα συγγραφέας και φεμινίστρια, σύντροφος του σπουδαίου γάλλου υπαρξιστή φιλοσόφου και πολιτικού ακτιβιστή Ζαν Πολ Σαρτρ. Το πολυδιαβασμένο βιβλίο της «Το δεύτερο φύλο» θεωρείται η βίβλος του φεμινισμού.

Στη Σορβόνη, συνάντησε τον συμφοιτητή της Ζαν Πολ Σαρτρ (1905-1980), με τον οποίο δημιούργησε μία ελεύθερη σχέση, που κράτησε σε όλη τους τη ζωή. Από το 1931 έως το 1943 δίδαξε φιλοσοφία στη μέση εκπαίδευση και τον Οκτώβριο του 1945 εξέδωσε μαζί με τον Σαρτρ το μηνιαίο περιοδικό λογοτεχνικής και πολιτικής κριτικής «Temps Modernes» («Μοντέρνοι Καιροί»), με τον τίτλο του δανεισμένο από την ομώνυμη ταινία του Τσάρλι Τσάπλιν. Το 1949 εξέδωσε το φιλοσοφικό δοκίμιο «**Το δεύτερο φύλο**», που την έκανε διάσημη σε όλο τον κόσμο. Είναι μία εμπειρισταωμένη και φλογερή έκκληση για την κατάργηση εκείνου που αποκαλούσε μύθο του «αιώνιου θηλυκού». Τη δεκαετία του '60 το βιβλίο αυτό θεωρήθηκε ένα από τα κλασικά έργα της φεμινιστικής λογοτεχνίας και βρισκόταν για πολλά χρόνια στη λίστα του Βατικανού με τα **απαγορευμένα** βιβλία (Index Librorum Prohibitorum). Η ντε Μποβουάρ υποστηρίζει ότι **τα βασικά δικαιώματα του ατόμου πρέπει να στηρίζονται στην ισότητα δικαιωμάτων του άνδρα και της γυναίκας.**

Αμαλία Φλέμινγκ

Επιστήμων και πολιτικός

Η Αμαλία Κουτσούρη, υπήρξε η δεύτερη σύζυγος του **νομπελίστα βιολόγου Αλεξάντερ Φλέμινγκ** ο οποίος ανακάλυψε **το πρώτο αντιβιοτικό**, την **πενικιλίνη** το 1928. Η Αμαλία Κουτσούρη γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και μεγάλωσε στην Αθήνα, Ακολουθώντας τα βήματα του πατέρα της, σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, του οποίου αναγορεύθηκε διδάκτωρ μικροβιολογίας και ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο νοσοκομείο Νεκέρ του Παρισιού. Μετά την επιστροφή της στην Αθήνα εργάστηκε ως μικροβιολόγος στο νοσοκομείο της Νέας Ιωνίας.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής ανέπτυξε αντιστασιακή δράση, βοηθώντας στρατιωτικούς των συμμαχικών δυνάμεων να διαφύγουν από την Ελλάδα και χορηγώντας ψεύτικες ταυτότητες σε Έλληνες εβραίους. Συνελήφθη και φυλακίστηκε τόσο από τους Ιταλούς όσο και από τους Γερμανούς.

Μετά την απελευθέρωση, έχοντας χωρίσει από τον σύζυγό της, κέρδισε μια υποτροφία του Βρετανικού Συμβουλίου για να εργαστεί στο Ινστιτούτο Ράιτ-Φλέμινγκ (Wright Fleming Institute) του Λονδίνου ως βοηθός του διάσημου άγγλου βιολόγου Αλεξάντερ Φλέμινγκ, που είχε ανακαλύψει την πενικιλίνη και είχε τιμηθεί με το βραβείο Νόμπελ.

Παρέμεινε στο Λονδίνο έως το 1949, οπότε επέστρεψε στην Αθήνα για ν' αναλάβει επικεφαλής του μικροβιολογικού τμήματος του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός». Ο Φλέμινγκ με την κατά 30 χρόνια μικρότερη βοηθό του διατηρούσαν δεσμό και μετά τον θάνατο της συζύγου του παντρεύτηκαν στις 9 Απριλίου 1953, δημιουργώντας ένα μικρό σκάνδαλο στο συντηρητικό Λονδίνο εκείνης της εποχής. Το ζευγάρι δεν πρόλαβε να χαρεί τον έρωτά του, αφού ο Φλέμινγκ πέθανε το 1955.

Κατά τη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας, η Αμαλία Φλέμινγκ ανέπτυξε έντονη αντιδικτατορική δράση τόσο εντός όσο και εκτός των ελληνικών συνόρων. Τον Σεπτέμβριο του 1971 συνελήφθη και κρατήθηκε, παρά τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζε, επειδή συμμετείχε σε απόπειρα απόδρασης του Αλέξανδρου Παναγούλη από τα κρατητήρια της ΕΣΑ. Καταδικάστηκε σε φυλάκιση 16 μηνών και στη συνέχεια απελάθηκε, ενώ της αφαιρέθηκε και η ελληνική ιθαγένεια.

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 πολιτεύτηκε με το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη βουλευτής Επικρατείας το 1977 και επανεξελέγη βουλευτής στην Α' Αθηνών το 1981 και το 1985. Τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης του ΠΑΣΟΚ διαφώνησε πολλές φορές με τον Ανδρέα Παπανδρέου για τις διαγραφές στελεχών-ιδιαίτερα για τα προερχόμενα από τη Δημοκρατική Άμυνα.

Η Αμαλία Φλέμινγκ διετέλεσε πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων, επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στο Συμβούλιο της Ευρώπης και πρώτη πρόεδρος του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας. Για την εν γένει κοινωνική της προσφορά τιμήθηκε με παράσημο Ευποιίας.

Jane Morris Goodall

Μελετήτρια των πρωτευόντων (χιμπατζήδων)

Η **Τζέιν Μόρρις Γκούντολ** γεννημένη στις 3 Απριλίου 1934, είναι Αγγλίδα πρωτευοντολόγος και ανθρωπολόγος. Όταν η Γκούντολ ήταν παιδί, ο πατέρας της, θέλοντας να της χαρίσει κάποιο παιχνίδι, της έφερε έναν πάνινο χιμπατζή που λεγόταν *Τζούμπιλι*. Το δώρο της άρεσε και, όπως έχει δηλώσει, ήταν η αιτία να γεννηθεί από νωρίς η αγάπη της για τα ζώα. Η Γκούντολ θεωρείται η κορυφαία ειδικός παγκοσμίως όσον αφορά τους χιμπατζήδες, και είναι κυρίως γνωστή για την έρευνά της επάνω στις κοινωνικές και οικογενειακές αλληλεπιδράσεις των άγριων χιμπατζήδων, τις οποίες έχει μελετήσει για σχεδόν έξι δεκαετίες, από τότε που επισκέφθηκε για πρώτη φορά το Εθνικό Πάρκο Γκόμπε της Τανζανίας το 1960. Τον Απρίλιο του 2002 ονομάστηκε Αγγελιοφόρος Ειρήνης των Ηνωμένων Εθνών.

Στις 14 Ιούλη 1960, η Γκούντολ έφτασε στο Εθνικό Πάρκο Γκόμπε. Η Γκούντολ συνοδευόταν από τη μητέρα της, της οποίας την παρουσία απαίτησε ο διευθυντής του Πάρκου, Ντέιβιντ Άνστεϊ, που ανησυχούσε για την ασφάλεια των ερευνητριών. Η Γκούντολ **δεν είχε πτυχίο πανεπιστημίου** όμως σπούδασε στο Κολέγιο Νιούχαμ και απέκτησε **διδακτορικό τίτλο** στην ηθολογία. Ήταν μόλις το όγδοο άτομο στο οποίο επιτράπη να σπουδάσει εκεί για την απόκτηση διδακτορικού τίτλου **χωρίς πρώτα να έχει αποκτήσει πανεπιστημιακό τίτλο** σπουδών. Η διατριβή της, με θέμα Η συμπεριφορά των *ελεύθερων χιμπατζήδων*, περιέγραφε τα πρώτα πέντε χρόνια έρευνας στο Πάρκο Γκόμπε και ολοκληρώθηκε το 1965 υπό την επίβλεψη του καθηγητή ζωολογίας Ρόμπερτ Χιντ. Είναι πρώην πρόεδρος του οργανισμού [Advocates for Animals](#) (*Συνήγοροι των Ζώων*), που εδρεύει στο Εδιμβούργο της Σκωτίας και διεξάγει καμπάνιες ενάντια στη χρήση των ζώων σε ιατρικές έρευνες, ζωολογικούς κήπους, αγροκτήματα και αθλήματα. Η Γκούντολ είναι [χορτοφάγος](#) και υποστηρίζει την υιοθέτηση της διατροφής αυτής για λόγους υγείας και προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά και για ηθικούς λόγους. Η Γκούντολ έχει πει ότι «Χιλιάδες άνθρωποι που λένε ότι "αγαπούν" τα ζώα, μία ή δύο φορές την ημέρα θα καθίσουν στο τραπέζι τους για να απολαύσουν τη σάρκα πλασμάτων που σε όλη τους τη ζωή αντιμετωπίστηκαν με ελάχιστο σεβασμό και τρυφερότητα απλώς για να παραχθεί ακόμα περισσότερο κρέας». Το 2011, η Γκούντολ έγινε επίσημος υποστηρικτής της αυστραλιανής οργάνωσης προστασίας των δικαιωμάτων των ζώων *Voicelless*.

Άλκη Ζέη

Πολυβραβευμένη ελληνίδα συγγραφέας βιβλίων παιδικής κι εφηβικής λογοτεχνίας.

Άφησε παρακαταθήκη στην παγκόσμια παιδική λογοτεχνία «**Το καπλάκι της βιτρίνας**» (1963) και «**Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου**» (1971) και στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία το μυθιστόρημα «**Αρραβωνιαστικά του Αχιλλέα**» (1987). Η Άλκη (Αγγελική) Ζέη γεννήθηκε στην Αθήνα στις 15 Δεκεμβρίου 1923. Θεία της ήταν η Διδώ Σωτηρίου, η συγγραφέας του μυθιστορήματος «Ματωμένα

Χώματα». Η Άλκη Ζέη σε νεαρή ηλικία. Η σχέση της με το γράψιμο ξεκίνησε από τα γυμνασιακά της χρόνια, γράφοντας έργα για το κουκλοθέατρο, διηγήματα και νουβέλες, που δημοσιεύονταν σε διάφορα λογοτεχνικά περιοδικά. Ένας από τους ήρωες που δημιούργησε για το κουκλοθέατρο, ήταν ο Κλούβιος. Παράλληλα με το γράψιμο, αγωνίστηκε ενεργά για την ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη και τη δημοκρατία, συμμετέχοντας στο αριστερό κίνημα από τα χρόνια της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα (εξορία στην Τασκένδη και εξορία στο Παρίσι). Η συμμετοχή της σ' αυτό τον αγώνα καθόρισε την προσωπική ζωή της. Εκτός από το μυθιστόρημά της «Η Αρραβωνιαστικά του Αχιλλέα» (1987), τα βιβλία της απευθύνονται κυρίως στα παιδιά και τους εφήβους. Κατά τη διάρκεια της εξορίας της στη Γαλλία έγραψε το άλλο γνωστό και ευπώλητο μυθιστόρημά της για παιδιά και εφήβους «Ο Μεγάλος περίπατος του Πέτρου». Η Άλκη Ζέη έχει τιμηθεί με πολυάριθμα βραβεία, από τα οποία ξεχωρίζουν το αμερικανικό Βραβείο Μίλντρεντ Μπάτσελντερ (1970, 1974, 1980) για το καλύτερο ξένο παιδικό βιβλίο, το Κρατικό Βραβείο παιδικού βιβλίου (1992), το ιταλικό βραβείο Ατσέρμπι για το μυθιστόρημά της «Η αρραβωνιαστικά του Αχιλλέα» (2002) και Βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου της (2010). Το 2015 τιμήθηκε με τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος της Τιμής από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας και το 2019 με τον Ταξίαρχη του Τάγματος Τεχνών και Γραμμάτων της Γαλλικής Δημοκρατίας.

Πηνελόπη Δέλτα

Συγγραφέας έργων για παιδιά και νέους, αλλά και προσωπικότητα με ζωηρή συμμετοχή στα εθνικά θέματα και τα γεγονότα του καιρού της.

Η Πηνελόπη Δέλτα (1874 – 1941) ήταν ελληνίδα συγγραφέας έργων για παιδιά και νέους, αλλά και προσωπικότητα με ζωηρή συμμετοχή στα εθνικά θέματα και τα γεγονότα του καιρού της, προτού θέσει τέλος στη ζωή της το 1941. Πλούτισε την παιδική και νεανική λογοτεχνία με πρωτότυπα παραμύθια («Η καρδιά της βασιλοπούλας», «Παραμύθι χωρίς όνομα») και ιστορικά μυθιστορήματα («Για την Πατρίδα», «Τον καιρό του Βουλγαροκτόνου», «Ο Μάγκας», «Τα μυστικά του Βάλτου»), εμπνευσμένα από τη ζωή του Ελληνισμού. Στο πεζογραφικό έργο της προσπάθησε να επιτύχει τόσο την ψυχαγωγία των μικρών αναγνωστών της, όσο και την ιστορική και ηθική διαπαιδαγώγησή τους. Το πατριωτικό αίσθημα, το καθήκον προς την πατρίδα, ο ηρωισμός, η θυσία, η ειλικρίνεια και η τιμιότητα είναι οι αξίες που κυριαρχούν στα μυθιστορήματα, τα διηγήματα και παραμύθια της. Η έμπνευσή της είναι αβίαστη, η γλώσσα ομαλή, πλούσια και ζωντανή δημοτική και το ύφος της απλό. Τον Δεκέμβριο του 1895, σε ηλικία 21 ετών, η Πηνελόπη παντρεύτηκε τον φαναριώτη Στέφανο Δέλτα (1863-1947), που εργαζόταν στις επιχειρήσεις της οικογένειάς της. Ο Στέφανος Δέλτας (εκ των ιδρυτών του Κολεγίου Αθηνών) ήταν φιλοδημοτικιστής κι έδωσε τη δυνατότητα στην Πηνελόπη να μελετήσει με κάθε άνεση τη λογοτεχνική παραγωγή της δημοτικής και να έρθει σε επαφή με τους πρωτεργάτες της. Η γνωριμία της με τον Δραγούμη, όταν αυτός υπηρετούσε ως πρόξενος στην Αλεξάνδρεια το 1905, εξελίχθηκε σ' ένα δυνατό έρωτα που όμως δεν είχε συνέχεια. Η είδηση της εισόδου των Γερμανών στην Αθήνα και η κλονισμένη υγεία της την οδήγησαν στην αυτοκτονία. Στις 27 Απριλίου 1941 η Πηνελόπη Δέλτα πήρε δηλητήριο και πέντε μέρες αργότερα, στις 2 Μαΐου, άφησε την τελευταία της πνοή, σε ηλικία 67 ετών. Στην πλάκα του τάφου της χαραχτηκε η λέξη: «Σιωπή».

Βούλα Πατουλίδου

Αθλήτρια-Ολυμπιονίκης του δρόμου 100μ με εμπόδια

Η Βούλα Πατουλίδου άλλαξε τον ρου της αθλητικής ιστορίας! Η γεννημένη στη Φλώρινα αθλήτρια των 100μ. με εμπόδια έγινε η πρώτη Ελληνίδα που κατάφερε να περάσει σε τελικό Ολυμπιακών Αγώνων, κατακτώντας **το πρώτο χρυσό μετάλλιο** της Ελλάδος στον στίβο **από το 1912!**

Ήταν 5 Αυγούστου του 1992, όταν η 27χρονη τότε αθλήτρια τερμάτισε πρώτη σε 12.64, φωνάζοντας: «Για την Ελλάδα, ρε γαμώτο!» Τα φαβορί για την κατάκτηση της πρώτης θέσης ήταν η Λουντμίλα Ναροζιλένκο (Ενωμένη ομάδα) και η Γκέιλ Ντίβερς (ΗΠΑ) και η Βουλγάρα Γιοντάνκα Ντόνκοβα, κάτοχος του παγκοσμίου ρεκόρ. Στα προκριματικά η Πατουλίδου ισοφαρίζει την καλύτερη επίδοση της χρονιάς και με 13.14 και προκρίνεται στα προημιτελικά. Στον ημιτελικό τερματίζει σε 12.88 (3η θέση), με την Ναροζιλένκο να τραυματίζεται και να μένει εκτός τελικού.

Δύο ώρες αργότερα, στις 21.15 ώρα Ελλάδος, η έξαψη της νίκης διασχίζει τη Μεσόγειο και συγκλονίζει τους Έλληνες. Η Βούλα Πατουλίδου, κάνοντας απίστευτη κούρσα **τερματίζει πρώτη** σε 12.64, βλέποντας την αντίπαλο της Ντίβερς να γκρεμίζεται, αφού το τελευταίο εμπόδιο αποδείχθηκε απροσπέλαστο για εκείνη. Το χρυσό μετάλλιο της Πατουλίδου, οδήγησε τον ελληνικό στίβο σε μία νέα εποχή

Σοφία Μπεκατώρου

Η Σοφία Μπεκατώρου (1977, Αθήνα) είναι Ελληνίδα ιστιοπλόος, δύο φορές Ολυμπιονίκης (2004, 2008). Έχει επτά συμμετοχές σε Παγκόσμια Πρωταθλήματα, σε τέσσερα εκ των οποίων (2000, 2001, 2002, 2003) κατέκτησε μαζί με την Αιμιλία Τσουλφά το χρυσό μετάλλιο. Οι δύο ιστιοπλόοι πήραν επίσης τρεις φορές το χρυσό στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004 κέρδισε το χρυσό μετάλλιο στην κατηγορία 470.^[2] Μετά την αποχώρηση της Αιμιλίας Τσουλφά άλλαξε κατηγορία περνώντας στα σκάφη Ίνγκλινγκ. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2008 στο Πεκίνο κατέκτησε χάλκινο μετάλλιο. Φοίτησε στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου και είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Η Σοφία Μπεκατώρου είναι, μέχρι σήμερα, η καλύτερη Ελληνίδα ιστιοπλόος, με βάση τις διεθνείς της διακρίσεις.

Σε συνέντευξή της που δημοσιεύτηκε το Δεκέμβριο του 2020 και στα πλαίσια διαδικτυακής ημερίδας τον Ιανουάριο του 2021, κατήγγειλε για σεξουαλική κακοποίηση το 1998, παράγοντα της Ελληνικής Ιστιοπλοϊκής Ομοσπονδίας (ΕΙΟ). Λίγες μέρες αργότερα, αποκαλύφθηκε ότι ο εν λόγω παράγοντας ήταν ο αντιπρόεδρος του ΕΙΟ και εκπρόσωπος της ιστιοπλοΐας στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, Αριστείδης Αδαμόπουλος. Η καταγγελία της Μπεκατώρου ευαισθητοποίησε την ελληνική κοινωνία, με άλλες Ελληνίδες αθλήτριες να μοιράζονται βιώματα τους και την Εισαγγελία Αθηνών να ξεκινά έρευνα, παρά την πάροδο 23 ετών και την παραγραφή του όποιου εγκλήματος.

Στις 20 Ιανουαρίου 2021, έκανε δήλωση - προτροπή:^[21] «Κατέθεσα για την προσωπική μου υπόθεση. Με αφορμή αυτή ελπίζω και άλλες γυναίκες κι άλλοι άνθρωποι να βγουν να μιλήσουν ώστε η κοινωνία να είναι πιο υγιής και να μην φοβόμαστε». Η καταγγελία της Σοφίας Μπεκατώρου αποτελεί το έναυσμα για δημιουργία του αποκαλούμενου ως ελληνικού κινήματος Me Too.

Σοφία Δάρα

Πρωταθλήτρια κολύμβησης-Απόφοιτος του Ραλλείου

Σοφία Δάρα υπήρξε μία από τις πρωτοπόρους της γυναικείας κολύμβησης στη χώρα μας. Αποφοίτησε από το Ράλλειο Γυμνάσιο.

Σταμάτησε την πρωταθλητισμό σε ηλικία 21 ετών, μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λος Άντζελες, ενώ είχαν προηγηθεί και οι Αγώνες στη Μόσχα το 1980. Αιτία ο διαλυμένος ώμος και αυτό ήταν που την οδήγησε στην απόφαση να σπουδάσει ιατρική, σήμερα να είναι μια διακεκριμένη αθλητίατρος – φυσιολόγος, ειδικεύτηκε στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης «Λα Σαπιέντσα» και το θέμα διατριβής της το 1992 ήταν η «Αποκατάσταση κακώσεων ώμου του αθλητή». Αθλήτρια του Ολυμπιακού και «υπερήφανη Πειραιώτισσα» όπως μας είπε, η Σοφία Δάρα ήταν η «βασιλίτσα» του ελεύθερου, γιατί πολύ απλά για τις ανάγκες της εθνικής ομάδας κολυμπούσε όλες τις αποστάσεις από τα 100μ., μέχρι τα 800μ. και η επιβάρυνση έφερε τον διαλυμένο ώμο. Η Σοφία Δάρα είναι κάτοχος 46 μεταλλίων από βαλκανικά πρωταθλήματα. Η οικογένειά μου δεν είχε την οικονομική δυνατότητα, ήξερα πως παράλληλα με τον αθλητισμό θα έπρεπε να σπουδάσω, ο πατέρας μου μου έλεγε, “αν οι βαθμοί σου πέσουν κάτω από το 18, σταματάς”. Το μήνυμά της Σ. Δάρα: «Πως η γυναίκα μπορεί και είναι ισάξια, όπως έχει αποδείξει, μπορεί να κάνει σπουδαία πράγματα εντός και εκτός του αθλητισμού».

Κατερίνα Στεφανίδη

Πρωταθλήτρια του άλματος επί κοντώ

Η Κατερίνα Στεφανίδη (4 Φεβρουαρίου 1990) είναι Ελληνίδα πρωταθλήτρια του άλματος επί κοντώ, χρυσή Ολυμπιονίκης και παγκόσμια πρωταθλήτρια. Κέρδισε το χρυσό μετάλλιο στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2016 με άλμα στα 4,85 μέτρα. Αγωνίστηκε επίσης στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2012 και του 2020. Έχει ρεκόρ 4,91 μέτρα στον ανοικτό και 4,90 μέτρα στον κλειστό στίβο.

Είναι η πρωταθλήτρια Ευρώπης ανοικτού στίβου (2018) και του Diamond League (2019), πρωταθλήτρια στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Κλειστού Στίβου, πρωταθλήτρια στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κλειστού Στίβου και έλαβε δυο φορές το χάλκινο μετάλλιο σε Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Κλειστού Στίβου.

Αναδείχθηκε πρωταθλήτρια Ευρώπης στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα του Άμστερνταμ το 2016 (με 4,81 μ.), πρωταθλήτρια Ευρώπης στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κλειστού το 2017 (με 4,85 μ.) και πρωταθλήτρια κόσμου στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου στο Λονδίνο το 2017 (με 4,91 μ.), γεγονός που την τοποθετεί στην πέμπτη θέση του άλματος επί κοντώ όλων των εποχών.

Έχει κερδίσει συνολικά 12 μετάλλια σε Ολυμπιακούς Αγώνες, Παγκόσμια και Ευρωπαϊκά πρωταθλήματα, και πολλά ακόμα σε άλλες διοργανώσεις. Αναδείχθηκε αθλήτρια της χρονιάς στην Ευρώπη για το 2017 και αθλήτρια της χρονιάς στην Ελλάδα για το 2017 και το 2019.[5] Θεωρείται ευρέως ως η καλύτερη αθλήτρια στην ιστορία του ελληνικού αθλητισμού.

Νάντια Κομανέντσι

Διάσημη αθλήτρια ενόργανης γυμναστικής-το απόλυτο δεκάρι

Η Νάντια Κομανέντσι γεννήθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1961 στη Ρουμανία. Ήταν το «τέλειο 10αρι» που είδε τον πίνακα να γράφει 1 επειδή δεν υπήρχε 10! Στις 18 Ιουλίου του 1976 η Ρουμάνια αθλήτρια της ενόργανης γυμναστικής, έγραψε ιστορία στον αθλητισμό, κατακτώντας άριστη βαθμολογία στο πρόγραμμά της στους ασύμμετρους ζυγούς, στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ήταν η αρχή μιας σειράς αθλητικών επιτυχιών για την 14χρονη Ρουμάνια, που συνολικά απέσπασε εφτά 10αρια και έφυγε από

τους αγώνες με 3 χρυσά και ένα αργυρό μετάλλιο. Η Νάντια Κομανέτσι ήταν η νεαρότερη (μέχρι τότε) Ολυμπιονίκης....

Άρχισε την ενασχόληση με τη γυμναστική στα 6 της χρόνια. Στο πρώτο της Εθνικό πρωτάθλημα, το 1969, τερμάτισε στην 13η θέση. Την επόμενη χρονιά, όμως, τερμάτισε πρώτη, γεγονός που την καθιστούσε ως τη νεαρότερη αθλήτρια που κέρδισε το εθνικό πρωτάθλημα της χώρας της. Η πρώτη της διεθνής επιτυχία ήρθε στα 13 της χρόνια, όπου και κέρδισε το χρυσό μετάλλιο σε όλα τα αθλήματα εκτός από τις ασκήσεις εδάφους, όπου κέρδισε το ασημένιο μετάλλιο, στο Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα που διεξήχθη στο Σκίεν της Νορβηγίας. Στα 14 της, συμμετείχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1976 του Μόντρεαλ, όπου και αναδείχθηκε στη σημαντικότερη μορφή των Αγώνων. Στους ασύμμετρους ζυγούς σημείωσε την υψηλότερη βαθμολογία όλων των εποχών στο άθλημα, δηλαδή το τέλειο 10. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1980 στη Μόσχα κέρδισε δύο χρυσά και δύο ασημένια μετάλλια. Ανακοίνωσε την αποχώρησή της από την ενόργανη γυμναστική στις 7 Μαΐου 1984. Από το 1989 κατοικεί μόνιμα στις ΗΠΑ.

Λέλα Καραγιάννη

Ηρωίδα της Εθνικής Αντίστασης κατά των Γερμανών

Η Λέλα Μηνοπούλου υπήρξε ηρωίδα της Εθνικής Αντίστασης, που εκτελέστηκε από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής στο Δαφνί για την εθνική δράση της στις 8 Σεπτεμβρίου 1944.

Γεννήθηκε στις 24 Ιουνίου 1898 στη Λίμνη Ευβοίας. Το 1916 παντρεύτηκε και απέκτησε επτά παιδιά. Η κατάληψη της Ελλάδας από τους Ιταλογερμανούς μεταμόρφωσε την ελληνίδα νοικοκυρά σε πρωτεργάτιδα της Εθνικής Αντίστασης. Από τις πρώτες ημέρες της Κατοχής έφτιαξε μία ομάδα με πυρήνα μέλη της οικογένειάς της και άρχισε το έργο της απόκρυψης και φυγάδευσης των βρετανών στρατιωτικών που είχαν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα. Με την πάροδο του χρόνου, η μικρή οικογενειακή ομάδα διευρύνθηκε και εξελίχθηκε στην αντιστασιακή οργάνωση «**Μπουμπουλίνα**», που αριθμούσε πάνω από 100 μέλη.

Συνελήφθη από τους Γερμανούς, αλλά μετά την αποφυλάκισή της συνέχισε το αντιστασιακό της έργο, με μεγαλύτερη ένταση και μεθοδικότητα. Άπλωσε ένα ευρύ δίκτυο συνεργατών σε κάθε κατοχική υπηρεσία της Αθήνας και λάμβανε πολύτιμες πληροφορίες για κινήσεις και τα σχέδια των κατοχικών αρχών από έλληνες συνεργάτες τους, αλλά και από αντιχιτλερικούς γερμανούς και αντιφασίστες ιταλούς αξιωματικούς, τις οποίες διοχέτευε στο Συμμαχικό Στρατηγείο της Μέσης Ανατολής. Παράλληλα, μέλη της οργάνωσής της προέβαιναν σε πράξεις δολιοφθοράς κατά κατοχικών στόχων.

Στις 11 Ιουλίου 1944 κι ενώ νοσηλευόταν στο νοσοκομείο του Ερυθρού Σταυρού, συνελήφθη από τους Γερμανούς. Την ίδια ημέρα συνελήφθησαν και πέντε από τα παιδιά της. Ο σύζυγός της και τα δύο παιδιά της Γεώργιος και Ελένη κατόρθωσαν να διαφύγουν. Οι συλληφθέντες οδηγήθηκαν στα μπουντρούμια των Ες-Ες στην οδό Μέρλιν και βασανίσθηκαν άγρια. Όχι μόνο δεν ομολόγησαν, αλλά η Καραγιάννη χτύπησε τον αιμοχαρή ανακριτή της Φριτς Μπέκερ. Τα βασανιστήρια που ακολούθησαν ήταν φρικτά. Την κρέμασαν και της εξάρθρωσαν τα χέρια, της έκαψαν τα άκρα με ηλεκτρική μηχανή, την υπέβαλαν επί τριήμερο στο μαρτύριο της δίψας και τέλος της τρύπησαν τα πλευρά με το πόμολο της πόρτας.

Την αυγή της 8ης Σεπτεμβρίου 1944, η Λέλα Καραγιάννη οδηγήθηκε με άλλους πατριώτες στο Άλσος Δαφνίου. Λίγο πριν από την εκτέλεσή της, απευθυνόμενη στους άλλους μελλοθάνατους, φώναξε: «Ψηλά παιδιά τα κεφάλια να δουν οι Ούνοι πως ξέρουν να πεθαίνουν οι Έλληνες για την πατρίδα τους».

Για τη δράση της και το μαρτυρικό και ηρωικό τέλος της, η Λέλα Καραγιάννη τιμήθηκε ως εθνική ηρώίδα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όσο λίγοι αγωνιστές του απελευθερωτικού αγώνα. Στο Πολεμικό Μουσείο στην Αθήνα έχει στηθεί μπρούντζινη προτομή της και ανάμεσα στο Εθνικό Μουσείο και στο Πολυτεχνείο ολόσωμο μαρμάρινο άγαλμά της. Η Ακαδημία Αθηνών, κατά τη συνεδρίαση της 30ης Δεκεμβρίου 1947, της απένευσε το Βραβείο Αρετής και Αυτοθυσίας. Στις 18 Ιουνίου 2020, η Ελληνική Δημοκρατία τιμώντας την εθνική δράση και την αυτοθυσία της Λέλας Καραγιάννη, της απένευσε τον βαθμό του ταξιάρχου επί τιμή.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/1463>

Ηρώ Κωνσταντοπούλου

Ηρώίδα της Εθνικής Αντίστασης κατά των Γερμανών

Ηρώίδα της Εθνικής Αντίστασης, που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς σε ηλικία 17 ετών. Η Ηρώ Κωνσταντοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα στις 16 Ιουλίου του 1927, από ευκατάστατους γονείς καταγόμενους από τη Σπάρτη. Μαθήτριά ακόμη του Γυμνασίου οργανώθηκε στην ΕΠΟΝ και ανέπτυξε αντιστασιακή δράση κατά των δυνάμεων Κατοχής. Στις αρχές Ιουλίου του 1944, μία ομάδα των Ταγμάτων Ασφαλείας εισέβαλε στο σπίτι της οικογένειάς της στην οδό Βεΐκου 57 στο Κουκάκι και τη συνέβαλαν, αφού πρώτα τη βασάνισαν. Οι γονείς της, χρησιμοποιώντας τις γνωριμίες τους, κατόρθωσαν να την απελευθερώσουν. Αλλά μόνο προσωρινά. Τα Ες-Ες τη συνέλαβαν για δεύτερη φορά στις 31 Ιουλίου, ύστερα από ένα σαμποτάζ σε τρένο που μετέφερε πυρομαχικά για λογαριασμό των δυνάμεων κατοχής. Την έκλεισαν στα κρατητήρια της «Κομαντατούρ» στην οδό Μέρλιν και τη βασάνισαν για τρεις εβδομάδες, προκειμένου να μαρτυρήσει τους συντρόφους της στην οργάνωση. Αλλά ούτε τα βασανιστήρια, ούτε οι δελεαστικές προτάσεις που της έκαναν απέδωσαν και τελικά την οδήγησαν στην πτέρυγα μελλοθανάτων του στρατοπέδου Χαΐδαριου.

Στις 5 Σεπτεμβρίου 1944 οδηγήθηκε μαζί με άλλους 49 κρατούμενους στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής και εκτελέστηκε με 17 σφαίρες - όσα τα χρόνια της - για «παραδειγματισμό», όπως είπαν οι χιτλερικοί. Η Ηρώ έπεσε για τη λευτεριά της πατρίδας, 37 μέρες προτού απελευθερωθεί η Ελλάδα.

Στις 29 Δεκεμβρίου του 1977 η Ακαδημία Αθηνών, με εισήγηση του καθηγητή της Φιλοσοφίας, Ιωάννη Θεοδωρακόπουλου, τίμησε την ηρώίδα με μεταθανάτιο βραβείο για την υπέρτατη θυσία της, αναγνωρίζοντας έτσι και τη συμβολή της ΕΠΟΝ στον απελευθερωτικό αγώνα.

Το 1981 ο Νίκος Φώσκολος μετέφερε στη μεγάλη οθόνη τη ζωή της («17 σφαίρες για έναν άγγελο: Η αληθινή ιστορία της Ηρώς Κωνσταντοπούλου»), με πρωταγωνίστρια τη Μαίρη Βιδάλη.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/689>

Ανν Μακκλάρεν

(1927 – 2007)

Βρετανίδα βιολόγος που η θεμελιώδης έρευνά της συνεισέφερε στην **εξωσωματική γονιμοποίηση**. Η Αν Λώρα Ντορίνθια Μακκλάρεν γεννήθηκε στο Λονδίνο στις 26 Απριλίου 1927. Θεωρείται ευρέως από τους **σημαντικότερους αναπαραγωγικούς βιολόγους του 20ού αιώνα**. Η θεμελιώδης έρευνά της στην εμβρυολογία συνεισέφερε σημαντικά στην εξωσωματική γονιμοποίηση, βοηθώντας αμέτρητους ανθρώπους να πραγματοποιήσουν **το όνειρο της απόκτησης παιδιού**. Με πτυχίο ζωολογίας από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Τη δεκαετία του '50 η Αν Μακκλάρεν άρχισε να πειραματίζεται με ποντίκια για να κατανοήσει τη βιολογία της ανάπτυξης των θηλαστικών. Με την επιτυχή καλλιέργεια εμβρύων ποντικού in vitro (σε δοκιμαστικό σωλήνα), η Μακκλάρεν και ο συνάδελφός της Τζον Μπίγκερς απέδειξαν τη δυνατότητα δημιουργίας υγιών εμβρύων έξω από τη μήτρα της μητέρας. **Τα ευρήματά τους από το 1958** και άνοιξαν το δρόμο για την ανάπτυξη της τεχνολογίας της εξωσωματικής γονιμοποίησης, που οι επιστήμονες χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά με επιτυχία στους ανθρώπους **είκοσι χρόνια αργότερα**.

Η συνεισφορά της έπαιξε σημαντικό ρόλο στη θέσπιση του νόμου του 1990 του Η.Β. για την ανθρώπινη γονιμοποίηση και εμβρυολογία (Human Fertilization and Embryology Act).

Η Αν Μακκλάρεν έχασε τη ζωή της σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα στις 7 Ιουλίου 2007, μαζί με τον πρώην σύζυγό της Ντόναλντ Μίκι, με τον οποίο είχε αποκτήσει τρία παιδιά. Πηγή: Σαν σήμερα

Σοφία Αντωνιάδη

Σημαντική επιστήμων του 20^{ου} αιώνα, γεννημένη στον Πειραιά

Η **Σοφία Αντωνιάδη** γεννήθηκε **στον Πειραιά** στις **31 Ιουλίου 1895** και ακολούθησε μια μοναχική και δύσκολη πορεία, καθώς η σταδιοδρομία γυναικών σε επιστημονικούς τομείς, ήταν την εποχή εκείνη αν όχι ακατόρθωτη, οπωσδήποτε δύσκολη, κι ακόμη δυσκολότερη για τις Ελληνίδες που επιθυμούσαν επιστημονική σταδιοδρομία και καταξίωση. Σπούδασε Κλασική φιλολογία στη Σορβόννη (1920) και έκτοτε η ζωή της ήταν εξ ολοκλήρου αφιερωμένη στη μελέτη της Βυζαντινής εποχής.

Στις 19 Ιουλίου του 1929 Σε αυτές η Σοφία Αντωνιάδη εκλέγεται τη έδρα της Μετακλασικής Ελληνικής εποχής του Πανεπιστημίου Λέιντεν Ολλανδίας. Ήταν η πρώτη γυναίκα που αποκτούσε Έδρα στο συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο που είναι το αρχαιότερο της Ολλανδίας. Επρόκειτο για ένα Πανεπιστήμιο που τηρούσε με θρησκευτική ευλάβεια της παραδόσεις και ήταν πολύ δύσκολο έδρα να καταληφθεί από γυναίκα και μάλιστα ξένη.

Η τάξη της Αντωνιάδη το 1930, πρώτη χρονιά διδασκαλίας της, είχε 30 φοιτητές από τους 2.000 που συνολικά φοιτούσαν στον Πανεπιστήμιο του Λέιντεν. Η Σοφία Αντωνιάδου αποτελούσε αγαπημένο θέμα ενασχόλησης των Ολλανδικών εφημερίδων λόγω της διάσημης μαθήτριάς της ήταν η Διάδοχος του Ολλανδικού Θρόνου. Η Σοφία Αντωνιάδου στην Έδρα της "Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, Παλαιοχριστιανικής, Βυζαντινής και σύγχρονης εποχής" (έτσι την είχαν ονομάσει οι Ολλανδοί), δίδασκε τα Ευαγγέλια όχι από δογματικής αλλά γλωσσολογικής και Φιλολογικής άποψης. Παράλληλα όμως δίδασκε Σολωμό, Βαλαωρίτη και Παλαμά, Γρυπάρη, Μαλακάση αλλά και τον ποιητή του γενέθλιου τόπου της τον ποιητή του Πειραιά Λάμπρο Πορφύρα. Η Αντωνιάδου μιλούσε Αγγλικά, Γαλλικά και Ολλανδικά ως μητρική της γλώσσα.

Η Αντωνιάδη υποστήριξε με ζήλο μέσα από την επιστημονική της έρευνα ότι η Καινή Διαθήκη είναι το πρώτο νεοελληνικό βιβλίο παραβάλλοντας τη γλώσσα των Ευαγγελίων με την κλασική ελληνική αλλά και

με τη νεοελληνική αποδεικνύοντας ότι η τελευταία είναι απαραίτητη για τη κατανόηση της γλώσσας των Ευαγγελίων.

Κατά την περίοδο του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου η Αντωνιάδη επιστρέφει στην Ελλάδα προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες της στον υπόδουλο τόπο της. Συμμετέχει στην Εθνική Αντίσταση και το σπίτι της στην οδό Ξενοφώντος στο Σύνταγμα γίνεται σημείο συνάντησης μελών αντιστασιακών οργανώσεων. Το 1948 εκλέγεται καθηγήτρια και στο Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ.

Το 1955 της ανατίθεται η διεύθυνση του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας. Το τεράστιο έργο που επιτέλεσε η Σοφία Αντωνιάδη στη Βενετία αποτελεί ένα άλλο τεράστιο κεφάλαιο που θα ήταν αδύνατο να συμπεριληφθεί στα πλαίσια μιας απλής αρθρογραφίας.

Η Σοφία Αντωνιάδη πεθαίνει στις 25 Ιανουαρίου του 1972 αφήνοντας πίσω της ένα τεράστιο έργο. Την ανήκει επίσης η ευγνωμοσύνη όλων των ερευνητών και μελετητών της μεσαιωνικής ελληνικής ιστορίας για την επιστημονική της δραστηριότητα.

Υπατία

Φιλόσοφος, μαθηματικός, αστρονόμος της Αλεξανδρινής εποχής.

Σύνταξη [Μανιώ Μάνεση](#) ΕΡΤ

Νεοπλατωνική φιλόσοφος, μαθηματικός και αστρονόμος, η πρώτη γυναίκα με ουσιαστική συμβολή στην ανάπτυξη των μαθηματικών, η πρώτη γυναίκα που δίδαξε φιλοσοφία στην Αλεξάνδρεια. Γεννημένη το 370 μΧ, σε μία επιφανή οικογένεια της Αλεξάνδρειας, η Υπατία απέκτησε γνώσεις που δεν συνηθίζονταν για τις γυναίκες ακόμη και της κοινωνικής της τάξης. Σπούδασε φιλοσοφία στην Αθήνα και την Ιταλία, Πατέρας της, ο διάσημος μαθηματικός, αστρονόμος και φιλόσοφος Θέωνας, ο τελευταίος διευθυντής της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας και του «Μουσείου» (αντίστοιχου Πανεπιστημίου), μέχρι την παύση της λειτουργίας τους το 391 Μχ. Στον χώρο αυτό, η Υπατία καθιερώθηκε ως μία ισχυρή παρουσία της αλεξανδρινής διανόησης.

Ήταν η κορυφαία στοχάστρια της Αλεξάνδρειας για περίπου 35 χρόνια, ενώ ασκούσε τεράστια επιρροή στους σημαντικότερους άρχοντες της Αλεξάνδρειας και της Μεσογείου και επηρέαζε σε μεγάλο βαθμό τις πολιτικές εξελίξεις. Δίδαξε πλατωνική και αριστοτελική φιλοσοφία και μαθηματικά στη σχολή Πλατωνιστών και αποτέλεσε πόλο έλξης για τους διανοούμενους της εποχής. Πολλοί από τους μαθητές της ανήκαν στους ανώτατους κύκλους της αριστοκρατίας της πόλης, ενώ η ίδια επηρεάστηκε φιλοσοφικά από τους νεοπλατωνικούς Πλωτίνο και Ιάμβλιχο τις φιλοσοφικές ιδέες των οποίων δίδαξε με μια μεγαλύτερη επιστημονική έμφαση από ότι οι πρώτοι οπαδοί του Νεοπλατωνισμού.

Πρότυπο ηθικού θάρρους, δικαιοσύνης, ειλικρίνειας, αφοσίωσης στην πολιτεία και πνευματικής τόλμης, η Υπατία είχε κερδίσει την εκτίμηση των συμπολιτών της για τη σωφροσύνη της. Η Υπατία δεν συμμετείχε απλά στα πολιτικά δρώμενα της Αλεξάνδρειας, αλλά στην ουσία ήταν εκείνη η οποία επηρέαζε σε μεγάλο βαθμό τις πολιτικές εξελίξεις. Η δράση της θεωρήθηκε επικίνδυνη για την εξάπλωση του Χριστιανισμού και σταδιακά καλλιεργήθηκε κλίμα εναντίον της. Οι πολιτικοί-θρησκευτικοί παράγοντες, όπως ο πατριάρχης Κύριλλος και οι ραβίνοι, δεν δέχονταν να τους επισκιάζει η Ελληνίδα μαθηματικός – φιλόσοφος. Αποτελούσε άλλωστε σύμβολο της μάθησης και της επιστήμης, οι οποίες την εποχή εκείνη ταυτίζονταν ευρέως από τους πρώτους Χριστιανούς με την ειδωλολατρία.

Πίστευε πως «Όλες οι επίσημες θρησκείες είναι παραπλανητικές και δεν πρέπει να γίνονται αποδεκτές από σεβασμό προς τον εαυτό μας».

Στις 8 Μαρτίου του 415 μΧ δολοφονήθηκε με ιδιαίτερη αγριότητα από μια ομάδα φανατισμένων χριστιανών. Ηθικός αυτουργός θεωρήθηκε ο επίσκοπος της Αλεξάνδρειας, Κύριλλος. Ο μαρτυρικός θάνατός της ήταν μια πολιτική δολοφονία που προκλήθηκε από τις μακροχρόνιες διαμάχες για την διανομή της εξουσίας στην Αλεξάνδρεια.

Καλλιρρόη Παρρέν

(1861 – 1940)

Λογία και δημοσιογράφος, που πρωτοστάτησε στη δημιουργία του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα.

Η Καλλιρρόη Σιγανού γεννήθηκε το 1861 στην Κρήτη. Το 1867 εγκαταστάθηκε με την οικογένειά της στην Αθήνα. Σπούδασε στη Σχολή Σουρμελή και στη Γαλλική Σχολή Καλογραγιών στον Πειραιά και αποφοίτησε από το Αρσάκειο με δίπλωμα δασκάλας το 1878. Αμέσως ανέλαβε τη διεύθυνση του Παρθεναγωγείου της ελληνικής Κοινότητας στην Οδησό, όπου παρέμεινε για δύο χρόνια. Επιστρέφοντας στην Αθήνα παντρεύτηκε τον Ιωάννη Παρρέν, γαλλοαγγλικής καταγωγής δημοσιογράφο από την Κωνσταντινούπολη, πρώτο γενικό διευθυντή του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων (ΑΠΕ).

Η πνευματική και φεμινιστική δράση της Καλλιρρόης Παρρέν άρχισε ουσιαστικά στις 8 Μαρτίου 1887, όταν εξέδωσε την εβδομαδιαία «**Εφημερίδα των Κυριών**», την πρώτη γυναικεία εφημερίδα στην Ελλάδα, συντασσόμενη αποκλειστικά από γυναίκες. Το 1893, ίδρυσε την **Ένωσιν υπέρ της Χειραφετήσεως της Γυναικός**. Διαπιστώνοντας τη μεγάλη ανάγκη για εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών και για την ανακούφιση των απόρων και αναξιοπαθόντων, ίδρυσε σειρά εκπαιδευτικών και κοινωφελών ιδρυμάτων και οργανώσεων, όπως το Σχολείον της Κυριακής των Απόρων Γυναικών και Κορασίων (1890), το Άσυλον των Ανιάτων Γυναικών (1896), την Ένωσιν Ελληνίδων (1896) και τον Πατριωτικόν Σύνδεσμον (1898), ο οποίος μετεξελίχθηκε στο ΠΙΚΠΑ. Στις 19 Φεβρουαρίου 1911 ίδρυσε το **Λύκειον των Ελληνίδων**. Το 1921 έπεισε τον πρωθυπουργό Δημήτριο Γούναρη να ταχθεί υπέρ της παροχής δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες. Η πνευματική διαθήκη της Καλλιρρόης Παρρέν φανερώνεται στα παρακάτω λόγια της: «[...] είμαι ευτυχής και ήσυχη πλέον μπορώ να αναπαυθώ, εφ' όσον αισθάνομαι ότι αφήνω μίαν ανθηράν βλάστησιν της σποράς, την οποίαν εμείς, αι ολίγοι πρωτοπόροι, εσπείραμεν εις την τότε άγονον και πετρώδη γην και είμαι βεβαία ότι από σας, καλοί μου συνεργάτιδες, θα δημιουργηθή η τελεία γυναίκα της αύριον [...]»

Μπέμπε Βίο

Παραολυμπιονίκης της ξιφομαχίας

Η 26χρονη Ιταλίδα Beatrice Maria Adelaide Marzia Vio (BEBE VIO) η ίδια συστήνεται ως Bebe Vio. Είναι η 26χρονη Ιταλίδα παραολυμπιονίκης και παγκόσμια πρωταθλήτρια ξιφασκίας που επιβεβαιώνει με τη σειρά της πως χρειάζεται τεράστια δύναμη και πάθος για τη ζωή ώστε να μην παρατάς και να συνεχίζεις να κάνεις αυτό που αγαπάς. Η μεγάλη αγάπη της Bebe Vio για την ξιφασκία ξεκίνησε από την ηλικία των 5. Η απίστευτη ιστορία της όμως ξεκινά στην ηλικία των 11 όταν μολύνθηκε σοβαρά από μηνιγγίτιδα. Μετά από 100 μέρες νοσηλείας στην εντατική, οι γιατροί κατάφεραν να σώσουν τη ζωή της αλλά οι

επιπλοκές την οδήγησαν σε ακρωτηριασμό των χεριών και των ποδιών αφήνοντας επίσης ουλές στο πρόσωπο και το σώμα. Η Bebe Vio δεν το έβαλε κάτω. Χάρη στην αποκατάσταση και τα προσθετικά μέλη που δημιουργήθηκαν αποκλειστικά για εκείνη κατάφερε να επιστρέψει σε αυτό που αγαπάει. Αγωνίζεται, έκτοτε, σε αναπηρικό αμαξίδιο έχοντας στο βιογραφικό της μια σειρά από μεγάλες και σημαντικές νίκες. Κέρδισε το χρυσό μετάλλιο στους Παραολυμπιακούς Αγώνες το 2016 στο Ρίο, έγινε παγκόσμια πρωταθλήτρια δύο χρονιές (το 2015 και το 2017) ενώ το αποκορύφωμα ήρθε το 2020 στους Παραολυμπιακούς Αγώνες στο Τόκιο όταν κέρδισε ξανά το χρυσό στην ξιφασκία απέναντι στην αθλήτρια Gyongyi Dani. Ο οίκος Dior την επέλεξε για την καμπάνια της Lady Dior τσάντας ενισχύοντας με τη σειρά του την συμπερίληψη στον χώρο της μόδας και δίνοντας βήμα σε ανθρώπους με αναπηρία όπως η Bebe Vio. Το μεγαλύτερο κατόρθωμα, όπως λέει και η ίδια στο βίντεο που γυρίστηκε για τον οίκο Dior, είναι ότι κατάφερε να γίνει κομμάτι των Παραολυμπιακών Αγώνων. «Αυτό το συναίσθημα που νιώθεις μέσα εκεί και την αγάπη της ομάδας ξεπερνά τα αθλήματα», λέει χαρακτηριστικά. Ένα αληθινό role model, μια αληθινή πηγή έμπνευσης.

Μελίνα Μερκούρη

Διάσημη Ελληνίδα ηθοποιός, πολιτικός, Υπουργός Πολιτισμού

Η Μελίνα Μερκούρη υπήρξε η απόλυτη Ελληνίδα σταρ του κινηματογράφου με διεθνή ακτινοβολία. Χαρισματική καλλιτέχνίδα με ισχυρή προσωπικότητα απέκτησε μεγάλη φήμη όχι μόνο ως ηθοποιός αλλά και ως πολιτικός με τον αγώνα της κατά της δικτατορίας των συνταγματαρχών, αλλά και με τις παρεμβάσεις της σε παγκόσμιο επίπεδο ως υπουργός Πολιτισμού. Για να τιμήσει την «τελευταία Ελληνίδα θεά», όπως την χαρακτήρισε ο διεθνής Τύπος, το ελληνικό υπουργείο Πολιτισμού κήρυξε το 2020 ως Έτος Μελίνας Μερκούρη με αφορμή την συμπλήρωση ενός αιώνα από την γέννησή της.

Η Μαρία-Αμαλία (Μελίνα) Μερκούρη γεννήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 1920 στην Αθήνα, από πολιτική οικογένεια. Ατίθασο πλάσμα η νεαρή Μελίνα, παντρεύτηκε σε νεαρή ηλικία το κατά πολύ μεγαλύτερό της πλούσιο κτηματία Παναγή Χαροκόπο με τον οποίο χώρισε το 1962.

Το 1943 αποφάσισε να ακολουθήσει καριέρα ηθοποιού και έγινε δεκτή στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου από την οποία αποφοίτησε το 1946. Ως πρωταγωνίστρια καθιερώθηκε το 1949 με το έργο του Τένεσι Ουίλιαμς «**Λεωφορείον ο Πόθος**», που ανέβηκε στο Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν και είχε το προνόμιο να γίνει η πρώτη ελληνίδα ηθοποιός που ερμήνευσε τον απαιτητικό ρόλο της Μπλανς Ντιμπούα. Στο Θέατρο Τέχνης παρέμεινε μέχρι το 1950 και τον επόμενο χρόνο εγκαταστάθηκε στο Παρίσι, όπου διακρίθηκε ως ηθοποιός του βουλεβάρτου εγκαινιάζοντας συγχρόνως τη διεθνή σταδιοδρομία της. Το 1955 επανήλθε στην Ελλάδα και πρωταγωνίστησε σε έργα ρεπερτορίου, όπως «Μάκβεθ» του Σέξπιρ, «Κορυδαλλός του Ζαν Ανούιγ και «Λυσσασμένη Γάτα» του Τένεσι Ουίλιαμς.

Στον κινηματογράφο πρωτοεμφανίστηκε το 1955 με την θρυλική ταινία του Μιχάλη Κακογιάννη «**Στέλλα**».

Η ταινία που εκτόξευσε την φήμη της ήταν φυσικά το «**Ποτέ την Κυριακή**», με μουσική του Μάνου Χατζιδάκι, που της χάρισε ένα βραβείο ερμηνείας στο Φεστιβάλ των Καννών και μια **υποψηφιότητα για Όσκαρ** τον επόμενο χρόνο. Η γεμάτη μπρίο ερμηνεία της στο τραγούδι του Μάνου Χατζιδάκι «**Τα Παιδιά του Πειραιά**», φανέρωσε μια άλλη πτυχή του ταλέντου της.

Μετά την επιβολή της Δικτατορίας των Συνταγματαρχών η Μελίνα Μερκούρη αυτοεξορίστηκε και με το ταλέντο και τη φήμη της πολέμησε σε ολόκληρο τον κόσμο το καθεστώς ενημερώνοντας τη διεθνή κοινή

γνώμη για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα. Μετά την Μεταπολίτευση (1974) εγκαταστάθηκε οριστικά στην Ελλάδα και ασχολήθηκε κατά βάση με την πολιτική μέσα από τις τάξεις του ΠΑΣΟΚ. Εκλεγόταν συνεχώς βουλευτής από 1977 έως τον θάνατό της το 1994, από το 1977 έως το 1985 στην Β' Πειραιώς και τα επόμενα χρόνια με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας.

Από το 1981 έως το 1989 και από το 1993 έως το 1994 διετέλεσε **υπουργός Πολιτισμού** και λάμπρυνε με την παρουσία της και τις πολιτικές της το συγκεκριμένο υπουργείο. Όραμά της ήταν η **επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα** από το Βρετανικό Μουσείο. Δημιούργησε τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα για να έρθει ο κάτοικος της επαρχίας σε επαφή με το θέατρο, ενώ δική της έμπνευση ήταν και η δημιουργία του θεσμού της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης».

Η Μελίνα Μερκούρη άφησε την τελευταία της πνοή στις 6 Μαρτίου 1994, σε νοσοκομείο της Νέας Υόρκης, όπου νοσηλευόταν με καρκίνο των πνευμόνων.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/11>

Ειρήνη Παπά

Διάσημη Ελληνίδα ηθοποιός-σύμβολο της Ελληνικής ομορφιάς

Η Ειρήνη Παπά υπήρξε εμβληματική ελληνίδα ηθοποιός. Λιτή, δωρική μορφή, **σύμβολο της ελληνικής ομορφιάς**, διάσημη εκπρόσωπος του μεσογειακού πολιτισμού στο εξωτερικό, χαρισματική και δυναμική γυναίκα, έγινε διεθνώς γνωστή για τις υποκριτικές της ικανότητες και το πνεύμα της.

Η Ειρήνη Παπά είναι από τις μετρημένες στα δάχτυλα ηθοποιούς που ξεπέρασαν τα στενά όρια της Ελλάδας και έκαναν καριέρα στο εξωτερικό. Εκτός από το υποκριτικό της ταλέντο, σημαντικό ρόλο στην καλλιτεχνική της διαδρομή έπαιξαν το πανέμορφο πρόσωπό της που «έγραφε» στον φακό, η βαθιά εκφραστική της φωνή και η δυναμική της προσωπικότητα. Ευτύχησε να συνεργαστεί με σπουδαίους σκηνοθέτες, όπως ο Γιώργος Τζαβέλλας, ο [Μιχάλης Κακογιάννης](#), ο Κώστας Γαβράς, ο [Φραντσέσκο Ρόζι](#), ο Έλιο Πέτρι και ο Μανοέλ ντε Ολιβέιρα.

Μία από τις τελευταίες εμφανίσεις της στην μεγάλη οθόνη ήταν στην ταινία του Τζον Μάντεν «Το Μαντολίνο του Λοχαγού Κορέλι» («Captain Corelli's Mandolin», 2001). Η Ειρήνη Παπά έφυγε από τη ζωή στις [14 Σεπτεμβρίου](#) 2022, σε ηλικία 93 ετών. Πηγή: Σαν σήμερα.

Μαλάλα Γιουσαφζαϊ

Μόλις έντεκα χρονών όταν ξεκίνησε τον αγώνα της υπέρ του δικαιώματος των κοριτσιών στην εκπαίδευση στο Πακιστάν, η Malala Yousafzai συνέχισε να μάχεται ακόμη και μετά τη δολοφονική απόπειρα εναντίον της το 2012. Το 2013 έγινε η νεότερη νικήτρια του Βραβείου Ζαχάρωφ και αφιέρωσε το βραβείο της στους «αφανείς ήρωες του Πακιστάν», υπερασπιζόμενη το δικαίωμα κάθε παιδιού στην εκπαίδευση.

Η Malala ξεκίνησε τον αγώνα της για μόρφωση σε ηλικία 11 ετών γράφοντας ανώνυμο διαδικτυακό ημερολόγιο για το πώς είναι η ζωή μιας μαθήτριας στην ελεγχόμενη από τους Ταλιμπάν κοιλάδα Swat στο Πακιστάν. Το 2009 οι Ταλιμπάν εξέδωσαν διάταγμα για να κλείσουν όλα τα σχολεία θηλέων, ενώ ο στρατός του Πακιστάν είχε αρχίσει επιχειρήσεις εναντίον τους. Η Malala και η οικογένειά της

αναγκάστηκαν να φύγουν από την πολιορκημένη πόλη τους, ενώ το σχολείο της μετατράπηκε σε ερείπια. Όταν επέστρεψαν, αφού η κατάσταση είχε βελτιωθεί από πλευράς ασφάλειας, η Malala και ο πατέρας της Ziauddin που διηύθυνε ένα σχολείο θηλέων εξακολούθησαν να αγωνίζονται για την εκπαίδευση των κοριτσιών παρά τις απειλές. Χάρη σε μια δωρεά, η Malala μπόρεσε να αγοράσει ένα σχολικό λεωφορείο, το ίδιο λεωφορείο στο οποίο εκείνη και άλλα δύο κορίτσια δέχτηκαν πυροβολισμούς και τραυματίστηκαν το 2012 σε μια επίθεση, την ευθύνη της οποίας ανέλαβαν οι Ταλιμπάν.

Σιμόν Βέλ

Η πρώτη γυναίκα πρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου

Η Σιμόν Βέλ (1927-2017) (Simone Veil) ήταν γαλλίδα δικαστικός και πολιτικός. Υπήρξε η πρώτη γυναίκα που ανέλαβε καθήκοντα υπουργού στη Γαλλία (1974) και η πρώτη γυναίκα πρόεδρος του πρώτου άμεσα εκλεγμένου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1979-1982). Γεννήθηκε ως Σιμόν Ανί Λιλίν Ζακόμπ στη Νίκαια (Νις) της νότιας Γαλλίας στις 13 Ιουλίου 1927. Ήταν μία από τις τρεις κόρες του αρχιτέκτονα Αντρέ Ζακόμπ και της Ιβόν Στάινμετς. Λόγω της εβραϊκής καταγωγής της οικογένειάς της, οι γονείς της και μία από τις αδελφές της πέθαναν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ενώ η ίδια συνελήφθη από τις γερμανικές αρχές κατοχής. Μετά την απελευθέρωση της Γαλλίας, σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού, όπου γνώρισε τον μελλοντικό της σύζυγο Αντουάν Βέλ (Βέιν, η σωστή προφορά του ονόματος), τον οποίο παντρεύτηκε στις 26 Οκτωβρίου 1946. Το ζευγάρι απέκτησε τρία αγόρια. Αμέσως μετά την αποφοίτησή της εξάσκησε τη δικηγορία και το 1956 διορίστηκε δικαστής, κατόπιν διαγωνισμού. Στις 28 Μαΐου 1974 η Σιμόν Βέλ ανέλαβε το πρώτο της πολιτικό πόστο, ως υπουργός Υγείας στην κυβέρνηση του Ζακ Σιράκ. Ήταν η πρώτη γυναίκα που αναλάμβανε καθήκοντα υπουργού στη Γαλλία, σχεδόν άγνωστη στη χώρα της και πολύ περισσότερο στο ευρύτερο ευρωπαϊκό κοινό. Σύντομα, όμως, έγινε η δημοφιλέστερη πολιτική προσωπικότητα της Γαλλίας, προκαλώντας τον θαυμασμό και τον σεβασμό για τη δύναμη του χαρακτήρα της και τον μεταρρυθμιστικό ζήλο, με τον οποίο επιδόθηκε στον εκσυγχρονισμό και στη βελτίωση των υγειονομικών υπηρεσιών της χώρας της. Τα δύο μεγαλύτερα επιτεύγματά της ήταν η φιλελευθεροποίηση της πολιτικής για τις αντισυλληπτικές μεθόδους (4 Δεκεμβρίου 1974) και η νομιμοποίηση των αμβλώσεων (17 Ιανουαρίου 1975) — πολύ ευαίσθητα θέματα και τα δύο σε μία κατεχοχρήν ρωμαιοκαθολική κοινωνία. Η Σιμόν Βέλ παρέμεινε επικεφαλής του Υπουργείου Υγείας έως τις 4 Ιουλίου 1979, οπότε παραιτήθηκε, λόγω της εκλογής στο ευρωκοινοβούλιο με τη σημαία της κεντροδεξιάς Ένωσης για τη Γαλλική Δημοκρατία (UDF) του Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν. Στις 17 Ιουλίου 1979 έγινε η πρώτη γυναίκα που εξελέγη πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μάλιστα του πρώτου εκλεγμένου με άμεσες εκλογές. Η εμπειρία της στα διοικητικά θέματα, το έμφυτο κύρος και η σημαντική προσωπική γοητεία της αποδείχθηκαν πολύτιμα προσόντα στο ρόλο της ως διαιτητή των διαδικαστικών διενέξεων στο νέο Ευρωκοινοβούλιο. Σε μία συνέντευξή της τόνισε την πεποίθησή της ότι ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου πρέπει να είναι υπεράνω εθνικών και κομματικών πολιτικών συμφερόντων. Πηγή: σαν σήμερα.

Ζάχα Χαντίντ

Η Ιρανή αρχιτέκτονας της «αποδόμησης»

Εμβληματική προσωπικότητα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, που γεννήθηκε στη Βαγδάτη, αλλά σπούδασε και δημιούργησε στο Λονδίνο. Η Ζάχα Χαντίντ ήταν εμβληματική προσωπικότητα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, που γεννήθηκε στη Βαγδάτη, αλλά σπούδασε και δημιούργησε στο Λονδίνο. Με έργα που «δεν μπορούσε να τα φανταστεί κανείς», με έντονη και εξωστρεφή προσωπικότητα που θύμιζε ροκ σταρ, έγινε η πρώτη γυναίκα και μάλιστα μουσουλμάνα, που κέρδισε το 2004 το επίσημο βραβείο Πρίτζκερ, το θεωρούμενο Νόμπελ της Αρχιτεκτονικής. Γεννήθηκε στις 31 Οκτωβρίου 1950 στην κοσμοπολίτικη εκείνη την εποχή Βαγδάτη, γεγονός που συνετέλεσε καθοριστικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητά της. Ο πατέρας της ήταν πλούσιος επιχειρηματίας με καταγωγή από τη Μοσούλη και συνιδρυτής του Εθνικού Δημοκρατικού Κόμματος, που πρέσβευε την εκκοσμίκευση και την κοινωνική δημοκρατία. Φοίτησε σε γαλλόφωνο καθολικό σχολείο στη γενέτειρά της και στη συνέχεια σπούδασε μαθηματικά στο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βηρυτού. Το 1972 η Ζάχα Χαντίντ μετακόμισε στο Λονδίνο και γράφτηκε στην απαιτητική Αρχιτεκτονική Σχολή της Αρχιτεκτονικής Ένωσης του Λονδίνου, γνωστή ως AA, κέντρο της αρχιτεκτονικής πρωτοπορίας. Ο άνθρωπος που την επηρέασε όσο κανένας άλλος ήταν ο έλληνας καθηγητής της **Ηλίας Ζέγγελης** (σχεδόν άγνωστος στον ελληνικό χώρο), που «μου έμαθε να εμπιστεύομαι ακόμη και την πιο αλλόκοτη διαίσθησή μου», όπως είχε τονίσει σε μία συνέντευξή της. Σημαντικό ρόλο στην εξέλιξή της είχε και ο μαθητής του Ζέγγελη, ο διάσημος ολλανδός αρχιτέκτονας Ρεμ Κούλχαας, στο αρχιτεκτονικό γραφείο του οποίου στο Ρότερνταμ έκανε τα πρώτα της βήματα. Το 1980 άνοιξε τα δικά της φτερά, ιδρύοντας το δικό της γραφείο στο Λονδίνο. Δύο χρόνια αργότερα τράβηξε το διεθνές ενδιαφέρον, παρότι η πρώτη της δουλειά για το Peak Leisure Club του Χονγκ Κονγκ δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Το 1994 ήλθε η πρώτη μεγάλη παραγγελία στο γραφείο της για τον σχεδιασμό ενός πυροσβεστικού σταθμού στην πόλη Βάιλ της Γερμανίας. Το φουτουριστικό της σχέδιο, που εντασσόταν στη σχολή του «Αποδομισμού», εντυπωσίασε τους ομοτέχνους της, όχι όμως και τους πυροσβέστες. Το 2003, όταν έγιναν τα εγκαίνια του **κέντρου τέχνης** στο Σινσινάτι των ΗΠΑ, ο κριτικός των Τάιμς της Νέας Υόρκης έγραψε «**το σπουδαιότερο κτίριο στις ΗΠΑ** από την εποχή του τέλους του Ψυχρού Πολέμου». Η φήμη της είχε εκτοξευθεί. Η Ζάχα Χαντίντ, που άφησε την τελευταία της πνοή στις 31 Μαρτίου 2016 στο Λος Άντζελες άφησε ευδιάκριτο το αποτύπωμά της σε έργα - ορόσημα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, όπως το Πολιτιστικό Κέντρο του Μπακού, το επιστημονικό κέντρο Phaeno στο Βόλφσμπουργκ της Γερμανίας, το περίπτερο της γέφυρας (Pabellón Puente) στη Σαραγόσα της Ισπανίας και τις κολυμβητικές εγκαταστάσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου. Πηγή: Σαν σήμερα

Χέντι Λαμάρ

Αμερικανίδα ηθοποιός (1913 – 2000) και εφευρέτρια, αυστριακής καταγωγής.

Την εποχή της μεγάλης δόξας της, στις δεκαετίες του '30 και του '40, θεωρείτο η πιο όμορφη και εξωτική γυναίκα του κόσμου. Αμερικανίδα **ηθοποιός** και **εφευρέτρια**, αυστριακής καταγωγής. Την εποχή της μεγάλης δόξας της, στις δεκαετίες του '30 και του '40, θεωρείτο η πιο όμορφη και εξωτική γυναίκα του κόσμου. Εκτός από τη μεγάλη καριέρα της στο [Χόλιγουντ](#), διακρίθηκε και ως εφευρέτρια με την **ανακάλυψη της πρώτης μορφής των μεθόδων διασποράς φάσματος, βασικής τεχνολογίας για τις ασύρματες τηλεπικοινωνίες σήμερα (Wi-Fi, Bluetooth, CDMA)**. . Θαμπωμένη από τη λάμψη του κινηματογράφου, εγκατέλειψε σχολείο, οικογένεια και πλούτη, για να δουλέψει στη Γερμανία με τον σκηνοθέτη Μαξ Ράινχαρτ και το 1930 γύρισε την πρώτη της ταινία. Ο έμπορος όπλων Φριτς Μαντλ, εκστασιασμένος από την ομορφιά της, την ερωτεύτηκε

και τελικά την παντρεύτηκε. Οι δοσοληψίες του συζύγου της με τους Ναζί και το πολυτελές «κελί», στο οποίο ζούσε, την ώθησαν να εγκαταλείψει τη συζυγική εστία μεταμφιεσμένη σε υπηρέτρια. Με μια χούφτα κοσμήματα και πολύ θάρρος φθάνει στο Παρίσι και από εκεί παίρνει το πλοίο για τη Νέα Υόρκη. Πάνω στο καράβι γνωρίζεται με τον Λούις Μάγερ, συνιδιοκτήτη της «Μέτρο Γκόλντουιν Μάγερ» (MGM), και μόλις αποβιβάζεται στο νέο κόσμο αρχίζει μια νέα ζωή. Αλλάζει το όνομά της σε Χέντι Λαμάρ, κρατώντας το μικρό της όνομα κι επιλέγοντας ως επώνυμο αυτό μιας παλιάς δόξας του βωβού κινηματογράφου, της Μπάρμπαρα Λαμάρ. Αμέσως κάνει αισθητή την παρουσία της στο Χόλιγουντ με την εξωτική ομορφιά της. Παίζει δίπλα σε σπουδαίους ηθοποιούς: τον Σαρλ Μπουαγέ («Πληγωμένος Αετός», «Algiers» ο αγγλικός τίτλος), τον Κλαρκ Γκέιμπλ («Comrade X»), τον Σπένσερ Τρέισι («I Take This Woman»), τον Βίκτωρ Ματσιούρ («Σαμψών και Δαλιδά», «Samson and Delilah» ο αγγλικός τίτλος) και τον Τζέιμς Στιούαρτ («Come Live with Me»), ενώ τη σκηνοθετούν πρώτης γραμμής σκηνοθέτες, όπως οι Κινγκ Βίντορ και Σεσίλ ντεΜιλ. Υπήρξε και πρώτη επιλογή των παραγωγών της κλασικής ταινίας «Καζαμπλάνκα», για να ενσαρκώσει το ρόλο της ηρωίδας, δόξα που την τελευταία στιγμή της έκλεψε η Ίνγκριντ Μπέργκμαν. Η Λαμάρ από την εποχή που ζούσε ακόμη στη Βιέννη είχε αναπτύξει ενδιαφέρον για τις εφαρμοσμένες επιστήμες. Οι πρώτες της εφευρέσεις ήταν ένα δικής της έμπνευσης φανάρι κυκλοφορίας κι ένα χαπάκι, που μετέτρεπε το νερό σε ανθρακούχο. Με την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου θέλησε να φανεί χρήσιμη στον αγώνα κατά του Ναζισμού και λόγω της εβραϊκής καταγωγής της. Μαζί με τον πρωτοποριακό συνθέτη Τζορτζ Αντάιλ, που ήταν γείτονάς της, ανακάλυψαν την πρώτη μέθοδο διασποράς φάσματος, που θα ήταν χρήσιμη στο πολεμικό ναυτικό για την καθοδήγηση των τηλεκατευθυνόμενων τορπιλών και την αποφυγή του κινδύνου παρεμβολής παρασίτων από τον εχθρό. Το ναυτικό τελικά δεν υιοθέτησε την εφεύρεσή τους, αλλά πολύ αργότερα αναγνωρίστηκε ως καθοριστική για την εξέλιξη των ασύρματων τηλεπικοινωνιών (Wi-Fi, Bluetooth, CDMA). Πηγή: Σαν σήμερα

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Μαρία Κάλλας

Η πιο διάσημη σοπράνο (υψίφωνος) της ιστορίας

Ελληνίδα υψίφωνος, η απόλυτη ντίβα στο χώρο του λυρικού θεάτρου. Με τα μοναδικά φωνητικά και υποκριτικά της προσόντα ανανέωσε την όπερα και το ρεπερτόριό της, ιδιαίτερα το ιταλικό «μπελ-κάντο». Αποτελεί σημείο αναφοράς για κάθε τραγουδίστρια της όπερας, που φιλοδοξεί να κερδίσει από τους ειδικούς και το κοινό τον τίτλο της «νέας Κάλλας».

Η Μαρία Σοφία Άννα Καικιλία Καλογεροπούλου, όπως ήταν το πλήρες ελληνικό όνομά της, γεννήθηκε στις [2 Δεκεμβρίου](#) του 1923 στη Νέα Υόρκη.

Από νωρίς άρχισε να ασχολείται με τη μουσική, παίρνοντας τα πρώτα μαθήματα πιάνου-σολφέζ και σε ηλικία 11 ετών κέρδισε το πρώτο βραβείο σε διαγωνισμό παιδικών φωνών. Το 1937 εγκαταστάθηκε με τη μητέρα της και τη μεγάλη αδελφή της στην Αθήνα, μετά το διαζύγιο των γονιών της και εγγράφηκε στο Εθνικό Ωδείο. Το 1939 εγγράφηκε στο Ωδείο Αθηνών στην τάξη τραγουδιού της διάσημης Ελβίρα ντε Ιντάλγκο (σημαντική τραγουδίστρια της όπερας στις αρχές του 20ου αιώνα), κοντά στην οποία γνώρισε. Με τη βοήθεια του Μενεγκίνι η καριέρα της Κάλλας απογειώθηκε σε ρόλους δραματικής υψιφώνου και δραματικής κολορατούρα. Το 1951 εκπόρθησε και τη «Σκάλα» του Μιλάνου (άντρο της μεγάλης αντιπάλου της Ρενάτα Τεμπάλντι), με τους *Σικελικούς Εσπερινούς* του [Βέρντι](#). Το 1954 η ευτραφής Κάλλας υποβλήθηκε σε διαιτητική θεραπεία για να χάσει κιλά και να μπορεί να εσαρκώνει τους ρόλους της, όχι μόνο με τη φωνή της, αλλά και με το παρουσιαστικό της.

Μετά τη «Σκάλα» του Μιλάνου ήταν η σειρά της Μητροπολιτικής Όπερας της Νέας Υόρκης (MET) να υποκλιθεί στο φαινόμενο Μαρία Κάλλας το 1956. Ο μύθος της είχε αρχίσει να δημιουργείται, βοηθώντας και του Τύπου.

Όμως, η εξαντλητική δίαιτα στην οποία είχε υποβληθεί και οι φωνητικοί ακροβατισμοί της είχαν επιπτώσεις στην ποιότητα της φωνής της, η οποία σταδιακά άρχισε να αδυνατίζει στις υψηλές νότες. Το καλοκαίρι του 1957 εμφανίστηκε στο Ηρώδειο, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών και κυριολεκτικά αποθεώθηκε.

Από το 1958 άρχισε η καθοδική της πορεία. Την ίδια χρονιά συνεργάστηκε με τους [Αλέξη Μινωτή](#) και Γιάννη Τσαρούχη για μια νέα παραγωγή της *Μήδειας* του Κερουμπίνι στη νεότευκτη Όπερα του Ντάλας. Αυτή η παράσταση μεταφέρθηκε το 1959 στο *Κόβεντ Γκάρντεν* του Λονδίνου και σ' αυτή τη θριαμβευτική «πρεμιέρα» η Κάλλας γνώρισε τον [Αριστοτέλη Ωνάση](#), τον μεγάλο ανεκπλήρωτο έρωτα της ζωής της.

Το καλοκαίρι του 1964, σε μια έξοδό της από τον Σκορπιό, παρακολουθεί μαζί με τον Ωνάση μία μουσική εκδήλωση του φεστιβάλ της Λευκάδας και εκφράζει την επιθυμία να τραγουδήσει. Βρίσκεται ένα πιάνο κι ένας νεαρός πιανίστας (ο μετέπειτα συνθέτης Κυριάκος Σφέτσας), και χωρίς πρόβα η Κάλλας τραγουδά την άρια της Σαντούτσα *Voi lo sapete, o mamma* («Εσείς το ξέρετε, μητέρα») από την *Καβαλερία Ρουσιτκάνα* του Μασκάνι, που ήταν και ο πρώτος ρόλος της καριέρας της στην παράσταση του Εθνικού Ωδείου το 1937. Το 1965 αποσύρθηκε οριστικά από τις λυρικές παραστάσεις.

Παίζει στην κινηματογραφική εκδοχή της *Μήδειας* του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία [Πιερ Πάολο Παζολίνι](#) (1969), ηχογραφεί δίσκους, διδάσκει όπερα στη μουσική σχολή *Τζούλιαντ* της Νέας Υόρκης και δίνει ρεσιτάλ με ένα παλιό της γνώριμο, τον ιταλό τενόρο Τζουζέπε Ντι Στέφανο, που κι αυτός αντιμετώπιζε φωνητικά προβλήματα. Η τελευταία της εμφάνιση έγινε στην πόλη Σαπόρο της Ιαπωνίας στις [11 Δεκεμβρίου](#) του 1974. Έκτοτε, η Μαρία Κάλλας κλείστηκε στο διαμέρισμά της στο Παρίσι και τον εαυτό της. Η μεγάλη ντίβα έφυγε από τη ζωή το πρωί της [16ης Σεπτεμβρίου](#) 1977 από καρδιακή προσβολή, σε ηλικία 54 ετών. Πηγή: Σαν σήμερα.

Δόμνα Σαμίου

Εξέχουσα ερμηνεύτρια και ερευνήτρια του δημοτικού τραγουδιού, με διεθνή αναγνώριση.

Η Δόμνα Σαμίου γεννήθηκε στις [12 Οκτωβρίου](#) 1928 στην Καισαριανή, από μικρασιάτες πρόσφυγες γονείς. Σε ηλικία 13 ετών ήρθε σε επαφή με τη βυζαντινή και τη δημοτική μουσική. Δούλεψε ως υπηρέτρια σ' ένα πλούσιο σπίτι του Κολωνακίου, όταν η κυρά της διέκρινε το ταλέντο της και τη σύστησε στον εθνομουσικολόγο Σίμωνα Καρά. Μαθήτευσε κοντά στον δάσκαλο, όπως τον αποκαλούσε,

παράλληλα με τη φοίτησή της στο νυχτερινό Γυμνάσιο. Ως μέλος της χορωδίας του Σίμωνα Καρά αρχίζει τη συνεργασία της με το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (τότε Ε.Ι.Ρ., σήμερα Ε.Ρ.Α.), όπου το 1954 προσλαμβάνεται ως μουσικός παραγωγός στο Τμήμα Εθνικής Μουσικής (ΤΕΜ). Από τη θέση αυτή γνωρίζει τους σημαντικότερους λαϊκούς μουσικούς, οι οποίοι συρρέουν στην Αθήνα απ' όλη την Ελλάδα, λόγω της εσωτερικής μετανάστευσης, και τους οποίους ηχογραφεί για τις εκπομπές της. Έτσι, εξοικειώνεται με όλα τα τοπικά μουσικά ιδιώματα της χώρας. Παράλληλα, κάνει μουσική επιμέλεια σε εκδόσεις δίσκων, θεατρικές εκπομπές και κινηματογραφικές ταινίες. Το 1962 κυκλοφορεί τον πρώτο της δίσκο με τίτλο *Τραγούδια της Στεριάς και της Θάλασσας*. Το 1963 αρχίζει τα ταξίδια της στην επαρχία για επιτόπιες καταγραφές και συγκέντρωση μουσικού υλικού για το προσωπικό της αρχείο, με δικά της μηχανήματα. Το 1971 αποδέχεται την πρόσκληση του Διονύση Σαββόπουλου και πρωτοεμφανίζεται ως τραγουδίστρια στο νεανικό κλαμπ *Ροντέο* της Αθήνας (σημερινό *Κύτταρο* της οδού Ηπείρου), ενώ ακολουθεί η συμμετοχή της στο περίφημο *Φεστιβάλ Μπαχ* του Λονδίνου, όπου ερμηνεύει δημοτικά τραγούδια, με αφορμή τη συμπλήρωση 150 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση και αποθεώνεται από ένα κοινό που άκουγε κλασική μουσική. Το προσωπικό της αρχείο (1963-2000) περιλαμβάνει 2.500 σπάνιες ηχογραφήσεις, με παραδοσιακά τραγούδια από κάθε γωνιά της ελληνικής επικράτειας. Από τις αρχές της δεκαετίας του '70 το έργο της έχει ξεπεράσει τα ελληνικά σύνορα. Το 2005 τιμήθηκε από τον [Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κωστή Στεφανόπουλο](#), για την προσφορά της στην ελληνική μουσική. Το 2010 αναρτήθηκε στο διαδίκτυο ο ιστότοπος www.domnasamiou.gr, με πολύτιμο υλικό και προσωπικές μαρτυρίες για την ζωή και το έργο της. Η Δόμνα Σαμίου πέθανε στις [10 Μαρτίου](#) 2012, σε ηλικία 83 ετών. Πηγή: Σαν σήμερα

Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου

(1883 – 1972)

Διακεκριμένη ποιήτρια/στιχουργός του λαϊκού τραγουδιού

Η Ευτυχία, Ελληνίδα Μικρασιάτισσα, διπλά ξεριζωμένη απ' το Αϊδίνι και την Αττάλεια, σταδιοδρόμησε στην Ελλάδα ως ηθοποιός, δασκάλα και ποιήτρια. Από το 1948 άρχισε να βρίσκει την έκφραση στην οποία μεγαλούργησε: το στίχο τραγουδιών. Οι στίχοι της σημάδεψαν το λαϊκό τραγούδι του 20^{ου} αιώνα και θεωρούνται αριστουργηματικοί.

Η ίδια, έχοντας ζήσει βασανισμένη ζωή, βρήκε διέξοδο στη χαρτοπαιξία όπου έχασε τα μεγαλύτερα ποσά από τις, έτσι κι αλλιώς πενιχρές, αμοιβές της από την πώληση των στίχων της. Η Ευτυχία αποποιούνταν τα δικαιώματα των δημιουργιών της αδιαφορώντας γι' αυτά, με αποτέλεσμα να πεθάνει φτωχή. Έμεινε όμως γνωστή ως η «γριά» του ελληνικού τραγουδιού, μιας και άρχισε να γράφει στίχους μετά τα 50 της χρόνια.

Στην αίθουσα μουσικής βρίσκεται ήδη μια εμβληματική φωτογραφία της σε προχωρημένη ηλικία, δίπλα στον Γρηγόρη Μπιθικώτση.

Η πρότασή μας για ονοματοδοσία εδράζεται στο γεγονός ότι μία γυναίκα τυραννισμένη από την προσφυγιά αλλά και τους κοινωνικούς περιορισμούς της εποχής της βρήκε, αυτοδίδακτη, μια **υψηλού επιπέδου καλλιτεχνική έκφραση** που σημάδεψε όλον τον **ελληνικό μουσικό πολιτισμό του 20^{ου} αιώνα**, εισχωρώντας με θάρρος σε χώρους ανδροκρατούμενους και δυσφημισμένους.

Νίνα Σιμόν

Μαύρη τραγουδίστρια και αγωνίστρια για τα δικαιώματα των μαύρων και των γυναικών

Η **Νίνα Σιμόν** γεννήθηκε το **1933** στην Νότια Καρολίνα (ΗΠΑ) ως **Γιουνίς Καθλίν Γουέιμον**. Η επιβλητική της παρουσία και η μοναδική παθιασμένη φωνή της, της χάρισαν τον τίτλο της «**Αρχιέρειας της Σόουλ**». Σε ηλικία δέκα ετών, στην πρώτη της δημόσια εμφάνιση κι ενώ έπαιζε πιάνο, οι γονείς της που κάθονταν στην πρώτη σειρά, αναγκάστηκαν με τη βία να μετακινηθούν, για να καθίσουν λευκοί. Αυτό το περιστατικό συνέβαλε στη μετέπειτα ανάμειξη της στο κίνημα για τα Πολιτικά Δικαιώματα. Το **1954** άρχισε να εμφανίζεται σε νυχτερινό κέντρο της Ατλάντικ Σίτυ με το καλλιτεχνικό όνομα «Νίνα Σιμόν». Η τάση της Nina Simone στη σύνθεση πολιτικών τραγουδιών είχε πυροδοτηθεί από τη σοκαριστική δολοφονία τεσσάρων νεαρών μαύρων κοριτσιών που πήγαιναν σε κυριακάτικο σχολείο στο Μπέρμιγχαμ της Αλαμπάμα από λευκούς εξτρεμιστές, τον Σεπτέμβριο του 1963.

Διοχέτευσε την οργή της στο τραγούδι Mississippi Goddam (1964), το οποίο έγραψε σε λιγότερο από μία ώρα. Ένα ουρλιαχτό δίκαιης οργής για τη βομβιστική επίθεση στην Αλαμπάμα. Η Simone αναφέρθηκε επίσης στη δολοφονία με ρατσιστικά κίνητρα του 14χρονου Έμετ Λούις Τιλ, ο οποίος απήχθη, βασανίστηκε και λιντσαρίστηκε στο Μισισσιππή το 1955 αλλά και στη δολοφονία του οργανωτή των πολιτικών δικαιωμάτων Medgar Evers από μέλος της Κου Κλουξ Κλαν τον Ιούνιο του 1963. Το τραγούδι της έγινε μια κραυγή-κάλεσμα για αγώνα κατά της φυλετικής αδικίας και απαγορεύτηκε σε πολλές νότιες πολιτείες. Η μουσική της κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 την έκανε μια κομβική φιγούρα στο κίνημα για τα πολιτικά δικαιώματα, με τα τραγούδια της να αντανakλούν τις ταραγμένες εποχές και να δίνουν φωνή στον πόνο και τις ελπίδες των αφροαμερικάνων.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ

Βάσω Κατράκη

Από τις πιο σημαντικές χαρακτήριες τους 20^{ου} αιώνα

Η Βάσω Κατράκη, μια από τις σημαντικότερες χαρακτήριες του 20ου αιώνα, σφράγισε με τις καινοτόμες μεθόδους της το ύφος της μεταπολεμικής χαρακτικής στην Ελλάδα.

Γεννήθηκε στις 5 Ιουλίου του 1914 στο Αιτωλικό.

Φοίτησε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών έχοντας ως καθηγητές τον Κωνσταντίνο Παρθένη στη ζωγραφική και τον Γιάννη Κεφαλληνό στη χαρακτική. Αποφοίτησε το 1940. Το 1988 έφυγε από την ζωή έχοντας αφήσει πίσω της ένα σημαντικό έργο.

Η θέση της γυναίκας στον καλλιτεχνικό κόσμο κατά την εποχή της Κατράκη υπήρξε εξαιρετικά δύσκολη. Οι γυναίκες καλλιτέχνες συχνά έπρεπε να αγωνιστούν όχι μόνο για την αναγνώριση του έργου τους, αλλά και για τη δυνατότητα να ασχοληθούν με την τέχνη. Τα παραδοσιακά στερεότυπα περί του «καλλιτέχνη» πολλές φορές απέκλειαν τις γυναίκες από το να θεωρούνται ισότιμα μέλη του καλλιτεχνικού κλάδου. Η ίδια αναφέρει πως «κρυφά» ονειρευόταν να γίνει ζωγράφος, όνειρο όμως τόσο άπιαστα μεγάλο που δεν τολμούσε να το ξεστομίσει. Παρ' όλα αυτά, η Κατράκη, με τη διάθεση και την επιμονή της, άφησε ένα σημαντικό αποτύπωμα στην Τέχνη και στην αναγνώριση των γυναικών καλλιτεχνών στην Ελλάδα.

Το έργο της έχει διεθνώς αναγνωριστεί και έχει κερδίσει διεθνή βραβεία με τις συμμετοχές της σε μεγάλες διεθνής εκθέσεις.

Η θεματολογία της μπορεί να περιγραφεί ως λαϊκός κοινωνικός ρεαλισμός. Ο Πόλεμος, η Κατοχή, η Αντίσταση και ο Εμφύλιος αποκτούν κεντρικό ρόλο. Η καλλιτέχνη γίνεται πιο αφαιρετική, με τις μορφές της ασκητικές, αρχετυπικές. Αγέλαστα κορίτσια, ματωμένοι ήλιοι, λαβωμένα άλογα.

Όσο ήταν εξόριστη στη Γυάρο (με τη δικτατορία του 1967), ζωγράφιζε βότσαλα με μαύρο μελάνι. Μετά το 1970, τα πιο ώριμα μεγάλων διαστάσεων χαρακτηριστικά της χαρακτηρίζονται από τις λιτές μνημιακές μορφές.

«Δε θέλω παρά να εκφράσω την αγάπη και τον ενθουσιασμό μου προς τη ζωή», έλεγε η Βάσω Κατράκη . ***«Κάθε στιγμή που μου ανήκει, δεν θα ήθελα να είναι παρά ένας χαιρετισμός προς αυτήν. Να εκφράσω την αγάπη μου προς τον άνθρωπο και τη δικιά του ζωή, με τις χαρές, τα βάσανα και το μόχθο της. Δε διαλέγω ορισμένα θέματα, μα βιώματα. Και αυτά μπορεί να έρχονται είτε από τη χώρα που ζεις είτε απ' έξω, φτάνει να είναι ανθρώπινα».***

Φρίντα Κάλο

(1907 – 1954)

Μεξικάννα Ζωγράφος με πολύ προσωπικό στύλ

Μεξικάννα ζωγράφος που φαίνεται να έχει δεχτεί και επίδραση Ευρωπαϊκών ρευμάτων στα οποία συμπεριλαμβάνονται ο Ρεαλισμός, ο Συμβολισμός και ο Υπερρεαλισμός. Αρκετά έργα της είναι αυτοπροσωπογραφίες, μέσα από τις οποίες εκφράζεται ο προσωπικός πόνος και η σεξουαλικότητά της. Στην ηλικία των έξι αρρώστησε από πολιομυελίτιδα, με αποτέλεσμα το ένα της πόδι να είναι μικρότερο από το άλλο και ημιπαράλυτο. Το 1925, στα 18 της, ένα τραμ συγκρούστηκε με το λεωφορείο στο οποίο επέβαινε. Υποβλήθηκε σε μεγάλο αριθμό εγχειρήσεων και έκτοτε η ζωή της σημαδεύτηκε από πόνο και θλίψη για την αδυναμία της να κάνει παιδιά.

Το 1926, ενώ ανάρρωνε από το ατύχημα η Φρίντα Κάλο ξεκίνησε μαθήματα ζωγραφικής. Το 1929 έδειξε τη δουλειά της στον Ντιέγκο Ριβέρα, τον οποίο είχε γνωρίσει στους καλλιτεχνικούς κύκλους του Μεξικού που σύχναζε. Την ίδια χρονιά παντρεύτηκαν. Η ίδια έγινε γνωστή όταν, χάρη στον Αντρέ Μπρετόν, συμμετείχε με έργα της σε έκθεση στο Παρίσι. Οι πίνακές της είναι επηρεασμένοι από τη μεξικανική κουλτούρα που ανθούσε εκείνη την περίοδο. Έχουν αναφορές στα δημοφιλή λαϊκά χριστιανικά τάματα αλλά και στον προσωπικό της πόνο, σωματικό και ψυχικό. Οι αυτοπροσωπογραφίες της απεικονίζουν όψεις της ταυτότητας της με τρόπο γλαφυρό και ιδιαίτερο.

Προτείνεται για την αίθουσα καλλιτεχνικών. Μία γυναίκα καλλιτέχνης με παγκόσμια επίδραση, που μετέτρεψε προσωπικές και κοινωνικές εμπειρίες σε υψηλής ποιότητας Τέχνη.

Artemisia Gentileschi

(1593 -1656) Ζωγράφος της Αναγέννησης

Για πολλούς αιώνες, η γυναίκα ήταν αποκλεισμένη από το χώρο της δημιουργίας, ενώ περιοριζόταν στο ρόλο του μοντέλου, της Μούσας, ενίοτε της συντρόφου του άντρα καλλιτέχνη. Ωστόσο, υπάρχουν γυναίκες που έσπασαν αυτό τον Κανόνα και στάθηκαν αυτόνομα ως καλλιτέχνιδες, αντιμετωπίζοντας παράλληλα όλα τα εμπόδια που επέβαλαν οι πατριαρχικές δομές της κοινωνίας. Μία από αυτές της γυναίκες, είναι η Ιταλίδα ζωγράφος της Αναγέννησης, Artemisia Gentileschi.

Η Αρτεμισία Τζεντιλέσκι γεννήθηκε στη Ρώμη το 1593. Υπήρξε η πρώτη γυναίκα καλλιτέχνης που φοίτησε στην Ακαδημία της Φλωρεντίας, αφού πρώτα μαθήτευσε κοντά στον πατέρα της, τον ζωγράφο Orazio Gentileschi. Σύμφωνα με ιστορικούς τέχνης, ο Orazio ήταν αρκετά προοδευτικός για τα δεδομένα της εποχής και έδινε μεγάλη ελευθερία κινήσεων στην κόρη του, αφήνοντάς την να εξελιχθεί χωρίς να την πατρωνάρει. Η ίδια κατάφερε πολύ νέα να γίνει γνωστή, το ταλέντο της αναγνωρίστηκε, ωστόσο μετά το θάνατό της ξαφνικά ξεχάστηκε σε τέτοιο βαθμό, ώστε χαρακτηριστικοί πίνακές της να αποδίδονται εσφαλμένα στον πατέρα της ή στον Caravaggio (ο οποίος είχε δουλέψει μαζί με τους Gentileschi και είχε επηρεαστεί από το στυλ τους).

Η τεχνοτροπία της Artemisia είναι χαρακτηριστική διότι προτιμά να ζωγραφίζει γυναίκες, και μάλιστα όχι αδύναμες, αισθησιακές και θηλυκές (όπως συνήθως βλέπουμε στους άντρες ζωγράφους του Quattrocento). Οι γυναίκες της Artemisia είναι δυναμικές, σκληρές, θαρραλέες, αποφασιστικές, συχνά σκοτώνουν κάποιο άντρα, παλεύουν με κάποια αντρική μορφή ή αντιστέκονται στην αντρική κυριαρχία. Η ίδια σε πολύ νεαρή ηλικία βίωσε κάτι τραγικό, που τη σημάδεψε και σε μεγάλο βαθμό καθόρισε το έργο της. Σε ηλικία 17 ετών, βιάστηκε από τον ζωγράφο Agostino Tassi. Η δίκη του Tassi διήρκεσε πολλούς μήνες και, τελικά, ο Tassi οδηγήθηκε στη φυλακή. Ωστόσο, η κοπέλα είχε στιγματιστεί και ήταν αδύνατο να παραμείνει άλλο στη Ρώμη. Αναγκάστηκε να παντρευτεί κάποιον άγνωστο και έφυγε γρήγορα για τη Φλωρεντία. Εκεί, κατάφερε να μπει στην Ακαδημία, όπου το ταλέντο της αναγνωρίστηκε και απογειώθηκε. Για αρκετά χρόνια, η Artemisia αναλάμβανε δουλειές για λογαριασμό της αυλής των Μεδίκων. Μετά από κάποια χρόνια επέστρεψε στη Ρώμη μαζί με την κόρη της, αφού ο γάμος της δεν είχε κρατήσει και συνέχισε να ζωγραφίζει μέχρι το θάνατό της.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Μαρία Σκλοντόβσκα Κιουρί

Η πρώτη γυναίκα με βραβείο Νόμπελ φυσικής

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Βαρσοβία, σε ένα περιβάλλον χωρίς οικονομικές ανέσεις, ενώ στα δέκα της χρόνια έχασε τη μητέρα της. Η οικονομική κατάσταση της οικογένειας δεν επέτρεπε στην Μαρί να λάβει ανώτερη εκπαίδευση και πέραν αυτού, στην Πολωνία η ανώτερη εκπαίδευση δεν παρεχόταν σε γυναίκες. Τόσο η Μαρί όσο και η αδελφή της Μπρόννα ήθελαν να σπουδάσουν και έτσι η Μαρί δούλεψε για κάποια χρόνια ως γκουβερνάντα, προκειμένου να κερδίζει χρήματα για να στηρίξει τις σπουδές της αδελφής της στην ιατρική, στην Γαλλία. Στα 24 χρόνια της ακολούθησε την αδελφή της στο Παρίσι, όπου σπούδασε Φυσική, Χημεία και Μαθηματικά στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης και ως τα 27 της είχε ολοκληρώσει δύο μεταπτυχιακά διπλώματα, ένα στη Φυσική και ένα στη Χημεία. Παντρεύτηκε τον επίσης επιστήμονα Πιερ Κιουρί, ο οποίος αποτέλεσε και τον πιο στενό επιστημονικό της συνεργάτη. Μόλις είχαν ανακαλυφθεί οι ακτίνες Χ από τον Βίλχελμ Ρέντγκεν και είχε ληφθεί η πρώτη ακτινογραφία (1895). Η Μαρί

μελέτησε τον νέο τύπο ακτινοβολίας, ακτίνες Χ, στη διδακτορική της διατριβή –ως η πρώτη γυναίκα-διδάκτορας στην Ευρώπη– μέσω της μελέτης του χημικού στοιχείου Θόριο. Το ζεύγος Κιουρί ονόμασε το φαινόμενο της εκπομπής ακτινοβολίας από τα άτομα «**ραδιενέργεια**» και μελέτησε εκτενώς στοιχεία του περιοδικού πίνακα προκειμένου να εντοπίσει και άλλα ραδιενεργά στοιχεία. Στην πορεία αυτή, το 1898, ανακάλυψαν δύο νέα χημικά στοιχεία, το Πολώνιο και το Ράδιο, τα οποία ήταν πολύ πιο ραδιενεργά από το ουράνιο. **Το 1903, κέρδισε το Νόμπελ Φυσικής** μαζί με τον σύζυγό της και τον Ανρί Μπεκερέλ για την ανακάλυψη της ραδιενέργειας. Τρία χρόνια αργότερα και μετά τον θάνατο του Πιερ Κιουρί, η Μαρί ανακηρύχθηκε καθηγήτρια, αποτελώντας την **πρώτη γυναίκα καθηγήτρια στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης**. Το 1911, τιμήθηκε με το **βραβείο Νόμπελ Χημείας** για την ανακάλυψη των δύο χημικών και για την απομόνωση και περιγραφή των ατομικών ιδιοτήτων του ραδίου. Κατά τη διάρκεια των μελετών της, η Κιουρί ανακάλυψε ότι το ράδιο μπορούσε να σκοτώσει φυσιολογικά κύτταρα και συμπέρανε ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και για να σκοτώσει καρκινικά κύτταρα, ανοίγοντας τον δρόμο για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Η συνειδητοποίηση αυτή δεν την εμπόδισε από το να συνεχίσει, ανιδιοτελώς, να δουλεύει με ραδιενεργά υλικά, παρότι πιθανότατα συνειδητοποιούσε ότι την εξέθεταν σε κίνδυνο. Εκτός αυτού, δεν κατοχύρωσε πατέντα για την παραγωγή του ραδίου, πράγμα που συνεπάγεται ότι δεν αποκόμισε κανένα έσοδο από τη μετέπειτα παραγωγή μεγάλης κλίμακας αυτού από ιατρικές εταιρείες. Στη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου σχεδίασε φορητό μηχάνημα ακτίνων Χ και ταξίδευε στο μέτωπο για να βοηθήσει η ίδια τους τραυματίες.

Η Μαρί Κιουρί πέθανε το 1934, σε ηλικία 66 ετών από λευχαιμία, που υποστηρίζεται –σχεδόν με βεβαιότητα– ότι προκλήθηκε από τη συνεχή επαφή της με ραδιενεργά υλικά Πηγή: Ίδρυμα Ευγενίδου

Μαρία Γκέππερτ-Μάγιερ

Maria Goepfert-Mayer

Πολύ σημαντική ερευνήτρια-φυσικός, βραβευμένη με Νόμπελ

Στις 28 Ιουνίου 1906, γεννήθηκε η γερμανικής καταγωγής θεωρητικός φυσικός Maria Gertrude Käthe Goepfert (-Mayer, από τον σύζυγό της), στο Katowice, της Πολωνίας. Το 1910 η οικογένεια μετακόμισε στο Γκέτινγκεν, καθώς ο πατέρας της, πανεπιστημιακός καθηγητής έκτης γενιάς, διορίστηκε καθηγητής της Παιδιατρικής στο Πανεπιστήμιο του Γκέτινγκεν. Χωρίς να τελειώσει το λύκειο, με ελλιπή προετοιμασία, αποφάσισε σε ηλικία 17 ετών να δώσει εισαγωγικές εξετάσεις για το πανεπιστήμιο και πέτυχε. Σπουδάζοντας μαθηματικά στο πανεπιστήμιο διαπίστωσε ότι η φυσική της ασκούσε ιδιαίτερη έλξη. Έτσι, ενώ παρακολουθούσε ένα σεμινάριο Φυσικής του Max Born (μετέπειτα αγαπημένου της δασκάλου), αποφάσισε να συνεχίσει με φυσική και όχι μαθηματικά. Το 1930 πήρε το διδακτορικό της με θέμα τη θεωρία της ταυτόχρονης απορρόφησης δύο φωτονίων από άτομα. Εκείνη την εποχή, ήταν απίθανο να επαληθευτεί πειραματικά η θεωρία της, αλλά αργότερα το 1961, η ανάπτυξη του λέιζερ επέτρεψε την πρώτη πειραματική επαλήθευση. Προς τιμή της θεμελιώδους συνεισφοράς της Goepfert στη θεωρία γι' αυτό το φαινόμενο, η μονάδα για τη διατομή απορρόφησης δύο φωτονίων ονομάστηκε "μονάδα Goepfert Mayer (GM)". Το 1930 η Goepfert παντρεύτηκε τον Αμερικανό χημικό Joseph Edward Mayer. Μετά το γάμο τους το ζευγάρι εγκαταστάθηκε στη Βαλτιμόρη των ΗΠΑ όπου η Goepfert συνεργάστηκε με τον Karl Herzfeld που ήταν ειδικός στην κλασική Φυσική, και κάτω

από την καθοδήγηση και την επιρροή του η Goerrpert αναμίχθηκε ενεργά στον τομέα των χημικών και φυσικών επιστημών. Τα καλοκαίρια επέστρεφε στο Γκέτινγκεν και είχε την ευκαιρία να συνεργαστεί με τον Max Born, με τον οποίο συνέγραψε ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Handbuch der Physik το 1931. Μετά την άνοδο του ναζιστικού κόμματος στην εξουσία το 1933, η Goerrpert σταμάτησε τα ταξίδια στην πατρίδα της, αφού και οι καθηγητές Born και Franck είχαν απολυθεί. Το Δεκέμβριο του 1941 της προσφέρθηκε η πρώτη έμμισθη θέση πανεπιστημιακής διδασκαλίας με μερική απασχόληση, στο Κολέγιο Sarah Lawrence, στο προάστιο Yonkers της Ν. Υόρκης. Τον Φεβρουάριο του 1946 η Goerrpert μπόρεσε να γίνει άμισθη αναπληρώτρια καθηγήτρια Φυσικής στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου. Τρεις Γερμανοί επιστήμονες, οι Otto Haxel, J. Hans D. Jensen και Hans Suess που εργάζονταν επίσης για την επίλυση του ίδιου προβλήματος, έφθασαν ανεξάρτητα από την Goerrpert στο ίδιο συμπέρασμα, αλλά δημοσίευσαν την εργασία τους νωρίτερα από εκείνη. Το 1963 η Maria Goerrpert-Mayer, ο J. Hans D. Jensen και ο Eugene Wigner μοιράστηκαν **το Βραβείο Νόμπελ Φυσικής** "για τις ανακαλύψεις τους σχετικά με τη δομή των πυρηνικών φλοιών". Έτσι, η Maria Goerrpert-Mayer έγινε η δεύτερη γυναίκα που τιμήθηκε με **Βραβείο Νόμπελ Φυσικής μετά τη Μαρία Κιουρί**.

Η Maria Goerrpert - Mayer πέθανε σε ηλικία 66 ετών, στις 20 Φεβρουαρίου 1972. Μετά τον θάνατό της, η Αμερικανική Φυσική Ένωση (APS) θέσπισε το βραβείο "Maria Goerrpert-Mayer" προς τιμή της. Το Εθνικό Εργαστήριο Argonne απονέμει επίσης ένα βραβείο κάθε χρόνο σε εξέχουσα νέα επιστήμονα ή μηχανικό στη μνήμη της. Το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Σαν Ντιέγκο διοργανώνει ένα ετήσιο "Διεπιστημονικό Συμπόσιο Maria Goerrpert-Mayer", που συγκεντρώνει ερευνήτριες για να συζητήσουν τρέχοντα επιστημονικά θέματα. Ο κρατήρας Goerrpert-Mayer στον πλανήτη Αφροδίτη ονομάστηκε έτσι προς τιμήν της.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Κική Δημουλά

(1931 – 2020)

Διακεκριμένη Ελληνίδα ποιήτρια

Ελληνίδα ποιήτρια της δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς και τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών στην έδρα της ποίησης. Γεννημένη ως Βασιλική Ράδου είχε καταγωγή από την Μεσσήνη. Το 1952 παντρεύτηκε τον ποιητή και πολιτικό μηχανικό Άθω Δημουλά, με τον οποίο απέκτησε δύο παιδιά.

Εργάστηκε ως υπάλληλος στην Τράπεζα της Ελλάδος από το 1949 έως και το 1973. Υπήρξε πρόεδρος του ιδρύματος Κώστα και Ελένης Ουράνη.

Έκανε την εμφάνιση της στα γράμματα το 1952, σε ηλικία 19 χρονών, με τη ποιητική συλλογή «Ποιήματα», όμως μετά από λίγο αποκήρυξε εκείνη την πρώτη συλλογή της. Η επίσημη είσοδός της στην ποίηση έγινε το 1956, με τη συλλογή «Ερεβος». Αργότερα ήρθαν οι «Ερήμην», «Επί τα ίχνη» και η συλλογή «Το λίγο του κόσμου» για την οποία τιμήθηκε με το Β΄ Κρατικό Βραβείο Ποιήσεως. Το Κρατικό Βραβείο Ποίησης απέσπασε η συλλογή της «Χαίρε ποτέ», ενώ το Βραβείο του Ιδρύματος Ουράνη της απονεμήθηκε για την «Εφηβεία της λήθης».

Ακολούθησαν οι συλλογές «Ενός λεπτού μαζί», «Ήχος απομακρύνσεων», «Εκτός σχεδίου», «Χλόη θερμοκηπίου», «Μεταφερθήκαμε παραπλεύρως», «Τα Εύρετρα», «Δημόσιος Καιρός» και «Ανω τελεία».

Στις 16 Ιανουαρίου 2020 η Κική Δημουλά προτάθηκε για το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Μία σύγχρονη Ποιήτρια με άμεσο και γοητευτικό λόγο, επιδραστική και βαθειά ανθρωπίνη.

Διδώ Σωτηρίου

Πολύ σημαντική πεζογράφος, γνωστή από τα «Ματωμένα χώματα

Η Διδώ Σωτηρίου θεωρείται από τα σημαντικότερα ονόματα της μεταπολεμικής ελληνικής πεζογραφίας. Είναι γνωστή κυρίως για το πολυδιαβασμένο μυθιστόρημά της «Ματωμένα Χώματα» (1962), που αναφέρεται στη διαδρομή του ελληνισμού της Μικράς Ασίας μέχρι την εκρίζωσή του συνεπεία της Μικρασιατικής Καταστροφής. Η Διδώ Σωτηρίου γεννήθηκε στις [18 Φεβρουαρίου](#) 1909 στο Αϊδίνιο της Μικράς Ασίας από εύπορη οικογένεια. Ήταν κόρη του Ευάγγελου Παππά και της Μαριάνθης Παπαδοπούλου. Από το 1914 ζούσε με την οικογένειά της στη Σμύρνη και μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή εγκαταστάθηκε ως πρόσφυγας με την οικογένειά της αρχικά στον Πειραιά και ακολούθως στην Αθήνα, όπου συμπλήρωσε την εγκύκλια μόρφωσή της και σπούδασε γαλλική φιλολογία στο Γαλλικό Ινστιτούτο. Η δημοσιογραφική της καριέρα συνεχίστηκε το 1937 ως ανταποκρίτρια στο Παρίσι, όπου είχε μεταβεί προκειμένου να συμπληρώσει τις σπουδές της στη Σορβόνη. Στη διάρκεια της Κατοχής εργάστηκε στον παράνομο αντιστασιακό Τύπο. Μετά τον Εμφύλιο συνεργάστηκε με το περιοδικό «Επιθεώρηση Τέχνης». Το 1959 κυκλοφόρησε το πρώτο της μυθιστόρημα «**Οι νεκροί περιμένουν**», στο οποίο κυριαρχούν τα προσωπικά της βιώματα από την καταστροφή του Αϊδινίου. Το 1962 δημοσίευσε το θεωρούμενο **αριστούργημά** της, το μυθιστόρημα «**Ματωμένα Χώματα**». Εκτός από τις πάμπολλες εκδόσεις τους στην Ελλάδα (πάνω από 100 από τις εκδόσεις «Κέδρος») και την Ευρώπη, τα «Ματωμένα Χώματα» εκδόθηκαν και στα Τουρκικά (1970), και συντάραξαν συνειδήσεις, παρά την αρχική απαγόρευση της κυκλοφορίας του βιβλίου. Αργότερα, το 1983, το βιβλίο, μαζί με το συνολικό έργο της Διδώς Σωτηρίου, τιμήθηκε με το Βραβείο Ιπεκσί της Επιτροπής Ελληνοτουρκικής Φιλίας. Το μυθιστόρημα «**Κατεδαφιζόμεθα**» (1982), παρουσιάζει την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα των μεταπολεμικών χρόνων.

Για το συνολικό της έργο, η Διδώ Σωτηρίου τιμήθηκε με το Ειδικό Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας (1989) και το Βραβείο της Τάξεως Γραμμάτων και Καλών Τεχνών της Ακαδημίας Αθηνών (1990). Το 1995 της απονεμήθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κωστή Στεφανόπουλο, το παράσημο του Ταξίαρχη του Τάγματος του Φοίνικος. Η Διδώ Σωτηρίου πέθανε στην Αθήνα στις 23 Σεπτεμβρίου 2004. Το 2001 η Εταιρεία Συγγραφέων, της οποίας η Διδώ Σωτηρίου υπήρξε ιδρυτικό μέλος, θέσπισε προς τιμήν της το βραβείο «Διδώ Σωτηρίου», το οποίο απονέμεται «σε ξένο ή Έλληνα συγγραφέα που με τη γραφή του αναδεικνύει την επικοινωνία των λαών και των πολιτισμών μέσα από την πολιτισμική διαφορετικότητα».

Πηγή: Σαν σήμερα

ΑΙΘΟΥΣΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ

Άννα Φρανκ

Γερμανίδα-Εβραία που αποτύπωσε τη φρίκη του Ναζισμού

Η φωνή της Άννας είναι η κραυγή ενός εβραίου στο κρησφύγετό του αλλά και η κραυγή του ανθρώπου του 20ού αιώνα, ο οποίος καταδιώχθηκε από την πιο αλλοπρόσαλλη δολοφονική μανία της Ιστορίας. Γεννήθηκε στις 12 Ιουνίου 1929 στη Φρανκφούρτη και πέθανε το 1945 Ήταν Γερμανίδα Εβραϊκής καθαροαιμής καταγωγής που **έγραψε ένα ημερολόγιο** ενώ κρυβόταν, μαζί με τους δικούς της και τέσσερις οικογενειακούς φίλους, σε ένα σπίτι στο Άμστερνταμ κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής της Ολλανδίας.

Η οικογένειά της είχε μετακομίσει στο Άμστερνταμ το 1934, έναν χρόνο μετά την άνοδο των Ναζί στην εξουσία της Γερμανίας, αλλά παγιδεύτηκε όταν η γερμανική κατοχή επεκτάθηκε και στην Ολλανδία τον Μάιο του 1940. Καθώς οι διώξεις των Εβραίων εντάθηκαν, η οικογένεια άρχισε τον Ιούλιο του 1942 να κρύβεται σε μυστικό δωμάτιό του γραφείου του πατέρα της, Όττο Φρανκ, που ήταν πίσω από τη βιβλιοθήκη του γραφείου. Μετά από δύο χρόνια ανακαλύφθηκαν και **στις 4 Αυγούστου 1944 έγινε έφοδος της Γκεστάπο** και η οικογένεια στάλθηκε στο Άουσβιτς. Η Γκεστάπο λεηλάτησε τη σοφίτα, όπου κρυβόταν η οικογένειά της, αφήνοντας ανάκατα στο πάτωμα περιοδικά, βιβλία, εφημερίδες κτλ. Λίγες μέρες αργότερα, **μια καθαρίστρια βρήκε ανάμεσά τους το ημερολόγιο της Άννας**. Χωρίς να ξέρει τι ήταν, το παρέδωσε στη Μιπ και την Έλλη, δύο κορίτσια, που η βοήθειά τους στις εβραϊκές οικογένειες δεν αποκαλύφθηκε ποτέ. Η Άννα και η αδελφή της, Μαργκότ, μεταφέρθηκαν, δύο μήνες πριν το θάνατο της μητέρας τους, στο γερμανικό στρατόπεδο συγκέντρωσης **Μπέργκεν-Μπέλζεν**. Εκεί η Άννα έδειξε το ίδιο κουράγιο και καρτερικότητα που την είχαν κάνει γνωστή στο Άουσβιτς. Τον Φεβρουάριο του 1945 και τα δυο κορίτσια αρρώστησαν από τύφο. Λίγες μέρες αργότερα, πιθανότατα στις αρχές Μαρτίου, πέθανε. Ο πατέρας της, Όττο Φρανκ, ο μόνος που επέζησε από τους οκτώ του μυστικού δωματίου, γύρισε μετά το τέλος του πολέμου στο Άμστερνταμ, όπου ανακάλυψε ότι το ημερολόγιό της είχε διασωθεί. Πεισισμένος ότι επρόκειτο για μοναδική μαρτυρία, προχώρησε στην έκδοσή του. **Το ημερολόγιο εκδόθηκε στην ολλανδική γλώσσα, με τον τίτλο Het Achterhuis (Το πίσω σπίτι).**

Το ημερολόγιο, που είχε δοθεί στην Άννα ως δώρο για τα 13α γενέθλιά της, περιγράφει τα γεγονότα της ζωής της **από τις 12 Ιουνίου 1942 μέχρι την τελευταία μέρα που έγραψε σ' αυτό, την 1η Αυγούστου 1944. Γραμμένο στα ολλανδικά**, μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες και έγινε ένα από τα πιο πολυδιαβασμένα βιβλία του κόσμου. Διασκευάστηκε για την τηλεόραση, τον κινηματογράφο, το θέατρο, ακόμα και για την όπερα. Το βιβλίο δίνει μια λεπτομερή περιγραφή της καθημερινής ζωής κατά τη διάρκεια της Ναζιστικής Κατοχής· μέσω των γραπτών της, η Άννα Φρανκ έγινε ένα από τα πιο γνωστά θύματα του Ολοκαυτώματος.

Πίνα Μπάους

Η **Πίνα Μπάους** (*Pina Bausch*) ήταν Γερμανίδα χορεύτρια, χορογράφος, δασκάλα χορού και διευθύντρια μπαλέτου του Χοροθεάτρου του Βούπερταλ, το οποίο πήρε το όνομά της. Γεννήθηκε 27 Ιουλίου 1940 στο Ζόλινγκεν, από γονείς που διατηρούσαν εστιατόριο και ενοικιαζόμενα δωμάτια στην πόλη αυτή της βορειοδυτικής Γερμανίας. Από μικρή έδειξε ενδιαφέρον για το χορό, τον οποίο σπούδασε από το 1955 στην Ακαδημία Φόλκβανγκ της Έσσης. Το 1960 μετέβη στη Νέα Υόρκη, όπου συνέχισε τις σπουδές της στη διάσημη Σχολή Τζούλιαρντ. Στη δεκαετία του 1970 η Πίνα Μπάους, με την ανάπτυξη του χοροθεάτρου, έγινε φιγούρα που λατρεύτηκε στη χορευτική σκηνή. Η Πίνα Μπάους συνδυάζει για πρώτη φορά τον χορό με το τραγούδι, την παντομίμα, τα ακροβατικά και την υποκριτική σε ένα νέο είδος τέχνης. Πολλοί επαγγελματίες θεωρούν αυτή τη νέα μορφή τέχνης ως την αρχή του χοροθεάτρου. Έφυγε από τη

ζωή στις 30 Ιουνίου 2009, σε ηλικία 68 ετών. Πλέον, θεωρείται η μεγάλη κυρία του σύγχρονου χορού. Το 2011 ο γνωστός σκηνοθέτης Βιμ Βέντερς δημιούργησε μία ταινία για τη ζωή και το έργο της Πίνας Μπάους με τίτλο «*Pina*».

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Γκρέις Μάρεϊ Χόπερ

Η **Γκρέις Μάρεϊ Μπριούστερ Χόπερ** (*Grace Murray Brewster Hopper*, 9 Δεκεμβρίου 1906 - 1 Ιανουαρίου 1992) ήταν Αμερικανίδα καθηγήτρια μαθηματικών και αξιωματικός του Αμερικανικού Ναυτικού. Ήταν από τις πρώτες γυναίκες που ανταποκρίθηκαν στην πρόκληση των - τότε πρωτοεμφανιζόμενων - **υπολογιστών** και κατά τη διάρκεια σχεδόν ολόκληρης της ζωής της υπήρξε ηγέτης στον τομέα **ανάπτυξης λογισμικού**, από τις «πρωτόγονες» τεχνικές προγραμματισμού στη χρήση και ιδιαίτερα στην ανάπτυξη προηγμένων μεταγλωττιστών (compiler)

Μάργκαρετ Χάμιλτον

Από το 1961-63, η Χάμιλτον εργάστηκε στο τεράστιο σύστημα αεράμυνας των ΗΠΑ SAGE στα εργαστήρια Lincoln, όπου άρχισε να ενδιαφέρεται για την αξιοπιστία του λογισμικού.

Κατά τη διάρκεια των διαστημικών αποστολών **Apollo**, η Hamilton ηγήθηκε της ομάδας που δημιούργησε το ενσωματωμένο λογισμικό πτήσης για τις μονάδες εντολών Apollo και τις σεληνιακές μονάδες της NASA. Ήταν υπεύθυνη της προσπάθειας λογισμικού πτήσης Apollo (και Skylab) εν πλω ενώ υπηρέτησε επίσης ως Διευθύντρια του Τμήματος Μηχανικής Λογισμικού στο Εργαστήριο Οργάνων του MIT. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου στο MIT, ήθελε να δώσει στο λογισμικό τους «νομιμότητα», όπως και σε άλλους κλάδους μηχανικής, έτσι ώστε αυτό (και όσοι το κατασκευάζουν) να έχει τον δέοντα σεβασμό. και, ως αποτέλεσμα, δημιούργησε τον όρο «**μηχανική λογισμικού**» για να τον διακρίνει από άλλα είδη μηχανικής.

Με τα προγράμματα ανίχνευσης και ανάκτησης σφαλμάτων έδωσε τη δυνατότητα στο ενσωματωμένο λογισμικό πτήσης να επικοινωνεί ασύγχρονα σε πραγματικό χρόνο με τους αστροναύτες. Αυτό επέτρεψε στο λογισμικό να τους προειδοποιεί σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης κατά τη διάρκεια αποστολής Apollo. Η Hamilton είναι ο ιδρύτρια και διευθύνων σύμβουλος της Hamilton Technologies, Inc. Είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη της Universal Systems Language (USL) μαζί με τον προληπτικό κύκλο ζωής του ολοκληρωμένου συστήματος σε λογισμικό «Development Before the Fact» και την αυτοματοποίησή του,

το 001 Σουίτα εργαλείων; όλα βασίζονται στη μαθηματική της θεωρία ελέγχου για συστήματα και λογισμικό.

Για περισσότερες από πέντε δεκαετίες, οι μέθοδοι της Hamilton είχαν σημαντικό αντίκτυπο στον τομέα της μηχανικής λογισμικού μέχρι και σήμερα. Η Χάμιλτον έλαβε το Βραβείο της NASA Exceptional Space Act Award (2003) και το Προεδρικό Μετάλλιο Ελευθερίας που της απονεμήθηκε από τον Μπαράκ Ομπάμα (2016).

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Βαλεντίνα Τερέσκοβα

Η πρώτη γυναίκα αστροναύτης

Η Valentina Tereshkova γεννήθηκε στις 6 Μαρτίου του 1937, σε ένα μικρό χωριό της Κεντρικής Ρωσίας, το Μασλενικόβο. Εξαιτίας του πολέμου η Valentina Tereshkova πήγε στο σχολείο σε ηλικία 8 ετών, αλλά το εγκατέλειψε και συνέχισε την εκπαίδευσή της με μαθήματα δι' αλληλογραφίας. Σε νεαρή ηλικία άρχισε να ενδιαφέρεται για τον αλεξιπτωτισμό και εκπαιδεύτηκε στην πτώση με αλεξιπτωτο στην τοπική αερολέσχη του Γιαροσλάβ, σημειώνοντας πάνω από 90 άλματα. Η εμπειρία της στον αλεξιπτωτισμό παρότι δεν ήταν πιλότος οδήγησε στην επιλογή της ως υποψήφια για το διαστημικό πρόγραμμα της Σοβιετικής Ένωσης. **Η «Βασίλισσα του Διαστήματος»** Μετά την πρώτη διαστημική πτήση του **Γιούρι Γκαγκάριν το 1961**, ο μηχανικός πυραύλων Σεργκέι Κορολιόβ, ο θεμελιωτής του σοβιετικού διαστημικού προγράμματος, είχε την **ιδέα της αποστολής μιας γυναίκας στο διάστημα**. **Το πρωί της 16ης Ιουνίου 1963**, η 26χρονη Valentina Tereshkova ξεκίνησε με το μονοθέσιο διαστημικό σκάφος **«Βοστόκ 6»** να κατακτήσει το Διάστημα. Τη μέρα της πτήσης, η ίδια είπε στους δικούς της ότι θα συμμετείχε σε αλεξιπτωτιστικούς αγώνες, κι έτσι **η οικογένειά της έμαθε τα νέα από το ραδιόφωνο**. Η νεαρή κοπέλα, παρά την προφανή απειρία της, έφερε σε πέρας την αποστολή της. Ανάμεσα στις πολύτιμες υπηρεσίες που προσέφερε στην επιστήμη η αποστολή της, πραγματοποίησε επιστημονικές μετρήσεις, παρατήρησε και κινηματογράφησε την επιφάνεια της Γης, τους σχηματισμούς των νεφών της, τον Ήλιο, τη Σελήνη και τους αστέρες, κρατούσε ημερολόγιο πτήσης ενώ **οι φωτογραφίες που τράβηξε αποτέλεσαν βασική πηγή πληροφόρησης για τη μελέτη των στρωμάτων αερολυμάτων στην ατμόσφαιρα, που παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του καιρού**. **«Βαλεντίνα, η πρώτη Εύα στο διάστημα»**. Αυτός ο λυρικός τίτλος της γαλλικής εφημερίδας «Le Monde» είναι χαρακτηριστικός για την αίσθηση που προκάλεσε η πρώτη πτήση γυναίκας στο Διάστημα τον Ιούνιο του 1963. Προσγειώθηκε με επιτυχία στις 19 Ιουνίου 1963, σε μία περιοχή κοντά στο Μπαϊκονούρ. Η προσγείωση έγινε με τον τρόπο, που η ίδια ήξερε καλύτερα, με αλεξιπτωτο. Μάλιστα, με μόνο αυτή την πτήση, έσπασε ακόμη ένα ρεκόρ καθώς συμπλήρωσε περισσότερο χρόνο στο Διάστημα (71 ώρες) από το άθροισμα των χρόνων όλων μαζί των Αμερικανών αστροναυτών που είχαν ταξιδέψει στο Διάστημα ως τότε. **Η Valentina Tereshkova αποστρατεύτηκε το 1997 με τον βαθμό του υποπτεράρχου**. Υπήρξε η πρώτη και μέχρι σήμερα **η μοναδική γυναίκα με αυτό τον βαθμό στη σοβιετική αλλά και στη ρωσική πολεμική αεροπορία**. Βέβαια, για την εποχή της θεωρήθηκε ένα από τα **σύμβολα της γυναικείας απελευθέρωσης** και ανάμεσα στο πλήθος των βραβείων, μεταλλίων και διακρίσεων που έχει λάβει σε όλο τον κόσμο, η πατρίδα της την

ανακήρυξε **«Ηρωίδα της Σοβιετικής Ένωσης»** και της απένειμε δύο φορές το Βραβείο Λένιν. Ο **κρατήρας Τερεσκόβα** στο βόρειο ημισφαίριο της αόρατης πλευράς της Σελήνης, διαμέτρου 31 χιλιομέτρων, πήρε το όνομά της προς τιμή της. Η ίδια όμως δεν σταματάει να ονειρεύεται την επιστροφή της στο Διάστημα, ακόμη κι αν έχει μπει στην 9η δεκαετία της ζωής της.